

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Libereckého kraje v roce 2012

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ v Liberci, oddělení informačních služeb
Vedoucí oddělení: Ing. Dagmar Dvořáková
Informační služby: tel.: +420 485 238 811, e-mail: infoservislbc@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec: Ondřej Beneš, e-mail: ondrej.benes@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Libereckém kraji naleznete také na Internetu: **www.liberec.czso.cz**

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Libereckého kraje v roce 2012, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2007). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili postihnout dopady ekonomické recese v našem kraji a posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2012. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2011.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.liberec.czso.cz, v tabulce Nejnovější údaje o kraji a Aktualitách. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Libereckého kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Libereckého kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Libereckého kraje v rámci České republiky a vývoj v roce 2012. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje ukazatele demografického, sociálního a ekonomického vývoje a údaje životního prostředí podle krajů za rok 2012, za kraj v časové řadě 2007 až 2012 (případně 2011).

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Libereckého kraje v roce 2012“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 8. 2013. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

Úvod.....	3
1. Demografický vývoj.....	7
2. Sociální vývoj.....	13
3. Ekonomický vývoj.....	24
4. Životní prostředí.....	34
Tabulková příloha	39
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	40
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	41
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	42
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - životní prostředí.....	43
2. Vybrané ukazatele za Liberecký kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - demografický vývoj	44
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj.....	45
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj.....	48
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - životní prostředí	50
Kartogramy	53

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

1.1 Sídelní struktura

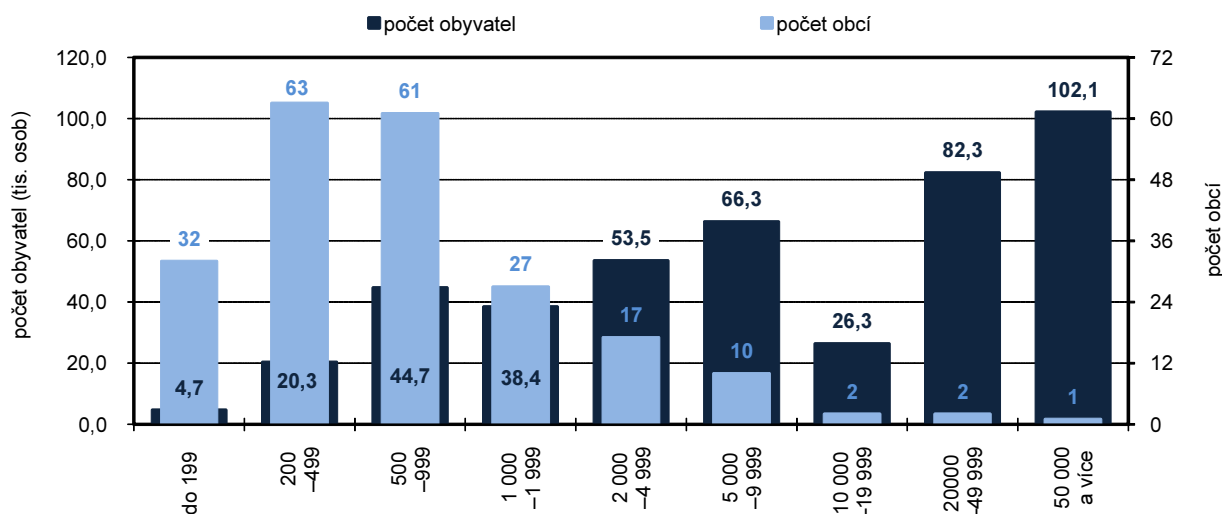
Liberecký kraj

Území Libereckého kraje k 31. 12. 2012 představovalo 3 163,4 km². Administrativně je kraj rozdělen do 4 okresů (Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily), od 1. 1. 2003 do 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně) a v rámci nich do 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně).

..... je druhým nejmenším krajem České republiky.

Ke konci roku 2012 měl Liberecký kraj celkem 438 594 obyvatel (4,2 % z České republiky) a z pohledu tohoto ukazatele je druhým nejmenším krajem. Průměrná hustota 138,6 obyvatel na km² převyšuje republikový průměr (133,3 obyvatel na km²). Nejvyšší koncentrace obyvatel je v okresech Jablonec nad Nisou (223,7 obyvatel na km²) a Liberec (172,9 obyvatel na km²). Území Libereckého kraje vymezuje 215 obcí, z toho 39 měst a 2 městysy. Průměrná rozloha obce činila 14,7 km². Podíl městského obyvatelstva činil 77,7 %. Méně urbanizován je pouze okres Semily, ve městech tohoto územního celku bydlelo pouze 57,6 % obyvatel. Do kategorie nejmenších obcí (tj. do 200 obyvatel) patřilo 32 obcí a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel Libereckého kraje představoval 1,1 %. Absolutně největší počet obcí se nachází v kategorii od 200 do 499 obyvatel – v 63 obcích žilo 4,6 % obyvatel kraje. Do největší velikostní skupiny obcí s 50 000 a více obyvateli patřilo pouze krajské město Liberec s 102 113 obyvateli (23,3 % z celkového počtu kraje).

Sídelní struktura Libereckého kraje k 31. 12. 2012

1.2 Obyvatelstvo

Jak již bylo výše zmíněno, k 31. 12. 2012 žilo na území Libereckého kraje 438 594 obyvatel. Vzhledem k tomu, že stav obyvatel na konci roku 2011 navázal na výsledky sčítání lidu, domů a bytů z března 2011, není současný stav srovnatelný s předchozími roky.

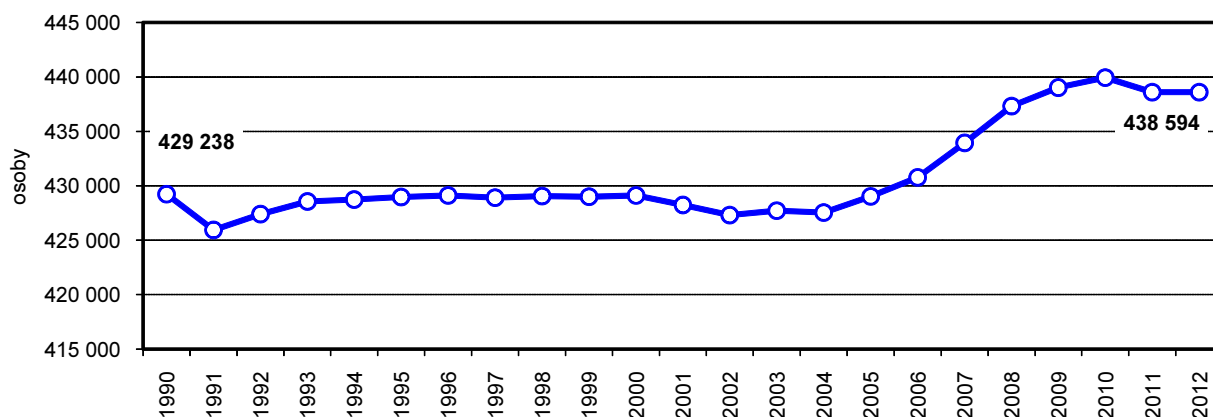
V kraji převažují ženy.

I v roce 2012 převažovaly mezi obyvateli kraje ženy (51,0 %) a bylo tomu tak i v jednotlivých okresech Libereckého kraje. Nejvyšší zastoupení měly ženy v okrese Jablonec nad Nisou (51,3 %).

Nejlidnatější je okres Liberec.

Nejpočetnější je stále okres Liberec, ve kterém k poslednímu dni roku 2012 žilo 39,0 % všech obyvatel kraje. Podíl okresu Česká Lípa činil 23,5 %, okres Jablonec nad Nisou reprezentovalo 20,5 % a v okrese Semily bylo soustředěno zhruba 17,0 % obyvatel Libereckého kraje.

Vývoj počtu obyvatel v Libereckém kraji

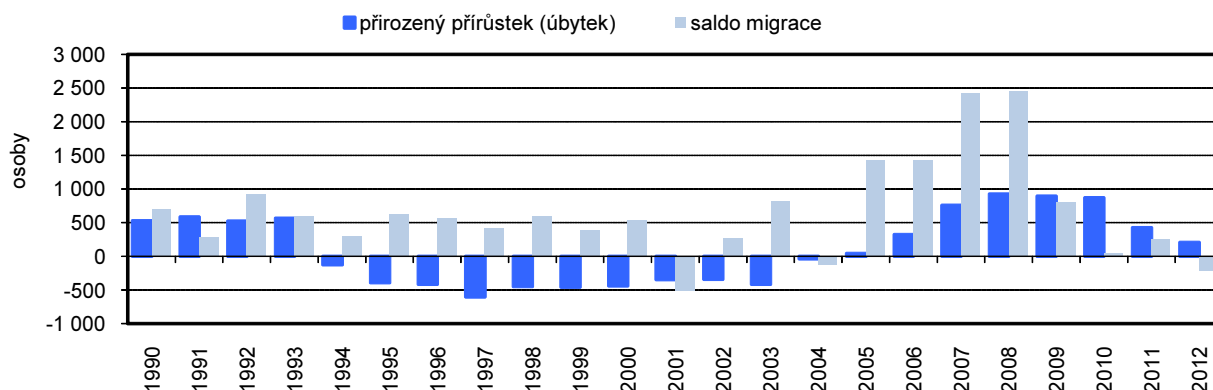

Pozn.: v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Ve srovnání s rokem 2011 poloviční hodnota přirozeného přírůstku obyvatel.

Přirozený přírůstek (tj. rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými) v Libereckém kraji v roce 2012 dosáhl kladné hodnoty 206 osob, ve srovnání s rokem 2011 byl však zhruba o polovinu nižší. Hlavním důvodem byl bezesporu nárůst počtu zemřelých, meziročně však nepatrně poklesl i počet narozených. Převahu živě narozených nad zemřelými zaznamenaly také 3 okresy Libereckého kraje (okres Liberec o 161 osob, okres Česká Lípa o 120 osob a okres Jablonec nad Nisou o 48 osob). Výjimkou byl pouze okres Semily – počet zemřelých převážil živě narozené o 106 osob.

Přirozený přírůstek (úbytek) obyvatel a saldo migrace v Libereckém kraji

Pozn.: od roku 2001 se do celkového počtu obyvatel započítávají i cizinci s dlouhodobým pobytem a cizinci s azylem.

Záporná hodnota migračního salda.

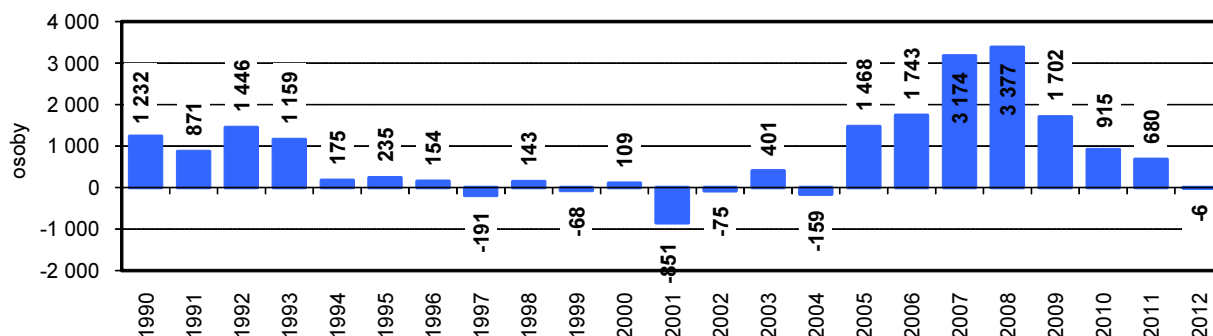
Rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých vykázal v roce 2012 zápornou hodnotu 212 osob. Naposledy byl tento negativní výsledek vykázán v roce 2004. Ze zahraničí se na území Libereckého kraje v roce 2012 přistěhovalo 799 osob, do zahraničí se pak oficiálně vystěhovalo 616 osob a saldo zahraniční migrace tím dosáhlo kladné hodnoty ve výši 183 osob. Stěhováním v rámci ostatních krajů České republiky naopak Liberecký kraj „ztratil“ 395 osob (3 151 přistěhovalých a 3 546 vystěhovalých). Z pohledu okresů Libereckého kraje bylo záporné saldo vykázáno v okrese Česká Lípa (226 osob) a také v okrese Semily (170 osob). Opačná situace nastala v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou. V prvním případě počet přistěhovalých převážil počet vystěhovalých o 147 osob, ve druhém o 37 osob.

Po sedmi letech opět došlo k celkovému úbytku obyvatel.

Celkový meziroční úbytek obyvatel v Libereckém kraji dosáhl ve sledovaném roce 6 osob a stejně jako v případě migračního salda bylo ukončeno období přírůstků započatých v roce 2005. Na tomto výsledku se podílely pouze dva okresy – v okrese Česká Lípa celkově ubylo 115 osob, v okrese Semily pak

277 osob. V okrese Liberec byl naopak vykázán celkový přírůstek ve výši 305 osob, v okrese Jablonec nad Nisou ve výši 81 osob.

Celkový přírůstek (úbytek) obyvatel Libereckého kraje

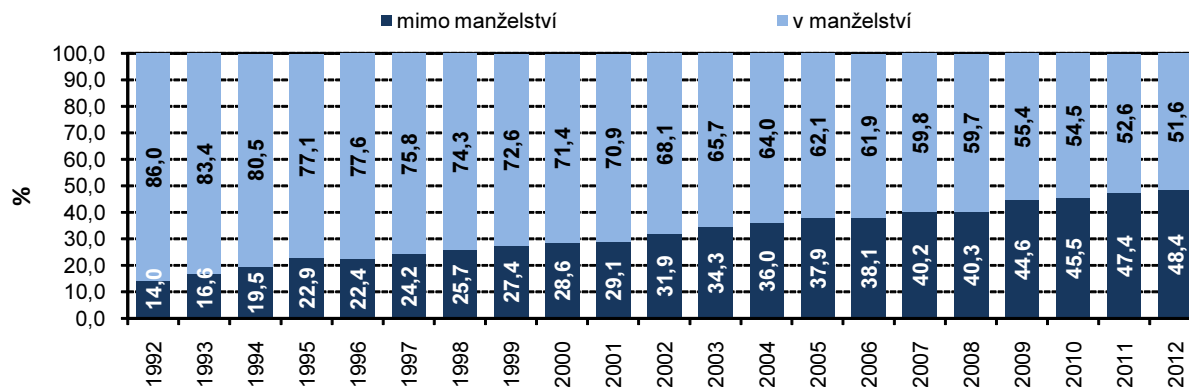

1.3 Demografické události

Meziročně poklesl počet živě narozených dětí.

V roce 2012 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 592 dětí (meziročně o 62 dětí méně), přičemž mírnou převahu měli chlapci (52,3 % dětí). Většinou se jednalo o děti prvorozené (více než 46 %), jako druhé v pořadí přišlo na svět více než 37 % dětí. I v tomto roce nadále pokračoval rostoucí trend dětí narozených mimo manželství. Zatímco v roce 1992 se nesezdaným pářům narodilo 14,0 % všech živě narozených, v roce 2012 uvedený podíl vzrostl na 48,4 %. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte činil 27,8 let, obecně (bez ohledu na pořadí dítěte) pak ženy v našem kraji v průměru rodily ve věku 29,9 let. Hodnota úhrnné plodnosti¹ dosáhla 1,495.

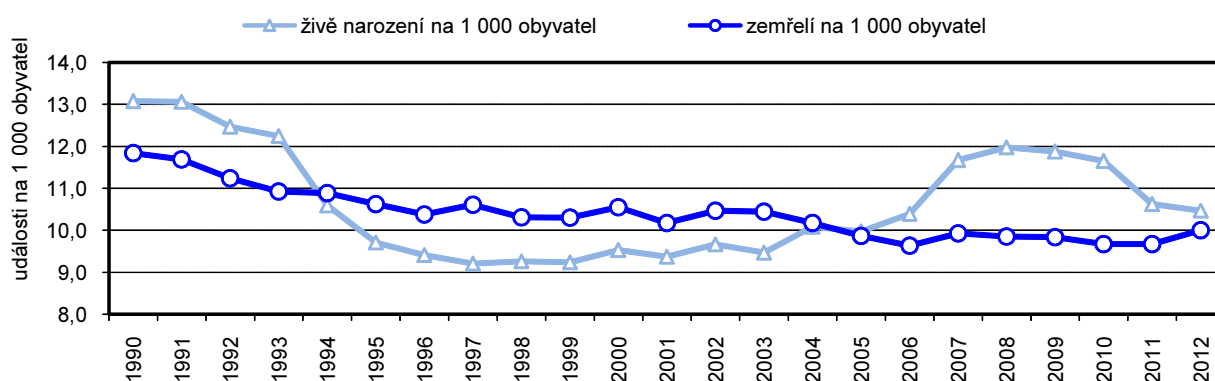
Živě narozené děti podle legitimacy v Libereckém kraji

Meziroční pokles počtu živě narozených dětí byl v Libereckém kraji zaznamenán v souladu s republikovým vývojem. Hrubá míra porodnosti dosáhla svého maxima v roce 2008, kdy na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 12,0 živě narozených dětí. V následujícím roce však byla zahájena sestupná tendence, která nadále přetrvává. V roce 2012 hrubá míra porodnosti činila 10,5 ‰.

¹ Počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Živě narození a zemřelí na 1 000 obyvatel v Libereckém kraji

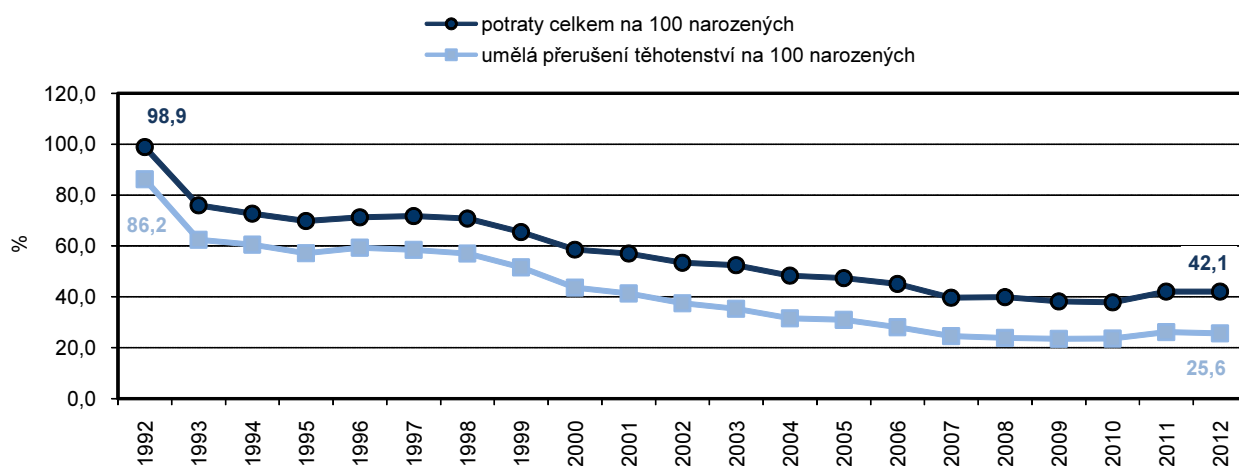
Nejčastější příčinou úmrtí jsou stále srdeční choroby a nádorová onemocnění.

V loňském roce v Libereckém kraji zemřelo 4 386 osob, tj. 2 215 mužů a 2 171 žen. Nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy (50,4 % všech úmrtí) a novotvary (26,5 %). V důsledku vnějších příčin v roce 2012 v našem kraji zemřelo 223 osob, z toho 56 osob ukončilo svůj život dobrovolně. V meziročním srovnání zůstal na stejné úrovni počet dětí zemřelých do 28 dnů od narození (tzv. novorozenecká úmrtnost 1,7 ‰) a snížil se počet zemřelých do 1 roku po narození (tzv. kojenecká úmrtnost ze 3,4 ‰ na 2,8 ‰). Hrubá míra úmrtnosti v roce 2012 činila 10,0 zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu.

Potratovost klesá.

Méně příznivou demografickou statistikou je potratovost. V roce 2012 bylo v Libereckém kraji evidováno 1 939 takto ukončených těhotenství, meziročně o 1,0 % potratů méně. Od roku 2009 se však Liberecký kraj pohybuje pod hranicí 2 000 potratů za rok. Téměř 61 % tvořila umělá přerušeni těhotenství, přičemž jen miniinterruptuce představovaly 43,0 % všech potratů. Samovolný potrat byl zjištěn v 705 případech (36,4 % všech potratů). Potratový index dosáhl 42,1 potratů na 100 narozených.

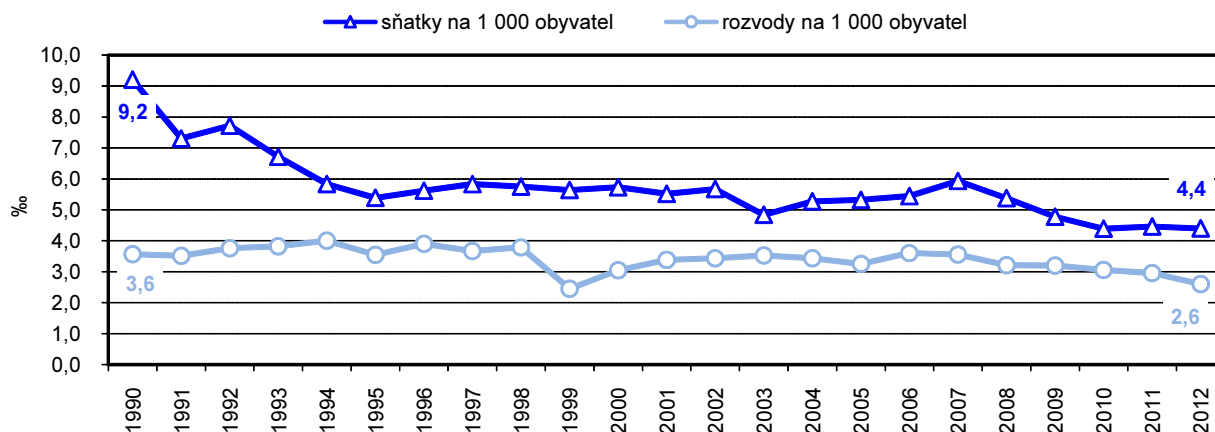
Potratový index v Libereckém kraji

Meziročně poklesl počet sňatků ...

Do manželství v minulém roce vstoupilo 1 929 párů, oproti roku 2011 tedy o 1,3 % párů méně. Ve srovnání s rokem 2007 to ovšem znamená téměř 25,0% pokles. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku v roce 2012 činil v případě ženichů 31,4 let a v případě nevěst 28,6 let.

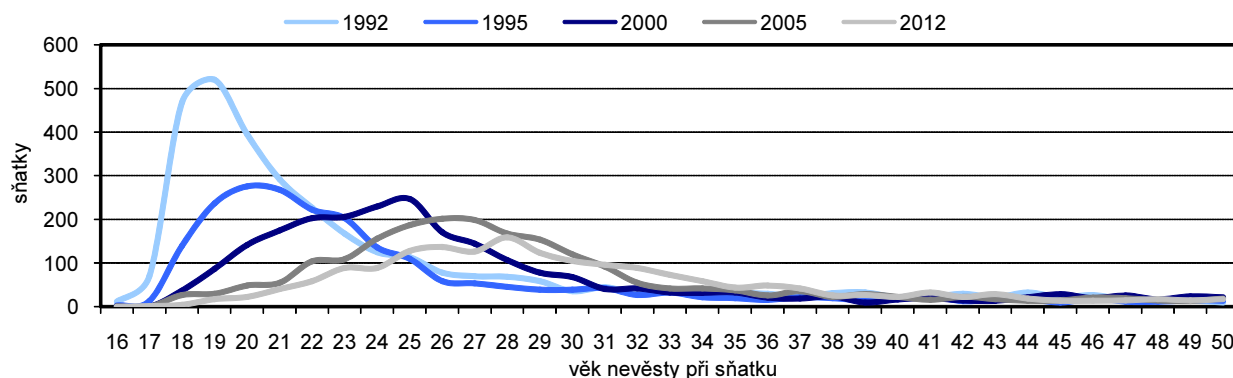
Sňatky a rozvody na 1 000 obyvatel v Libereckém kraji

... i rozvodů.

V roce 2012 bylo v Libereckém kraji evidováno 1 142 rozvodů, tj. o 11,9 % méně než v roce 2011. Většina těchto rozvedených manželství trvala více než 15 let. Mužům v okamžiku rozvodu bylo v průměru 43,2 let a ženám 40,2 let. Z dlouhodobého pohledu se věk rozvádějících zvyšuje. V přepočtu na 1 000 obyvatel dosáhla rozvodovost 2,6 ‰.

Sňatky podle věku nevěsty při sňatku v Libereckém kraji

1.4 Charakteristiky věkové struktury

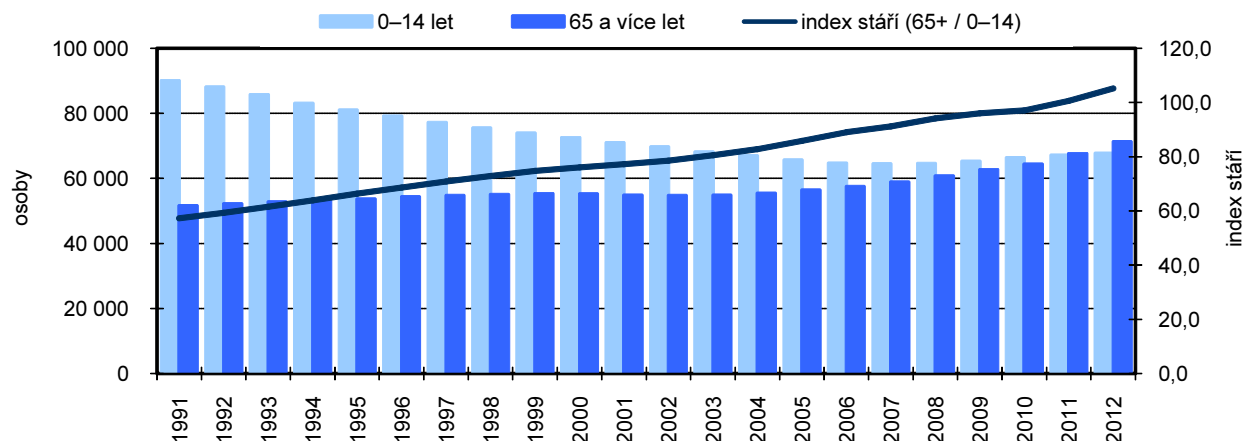
Klesá zastoupení lidí v produktivním věku.

V roce 2012 představovala dětská složka obyvatel (děti ve věku 0–14 let) v Libereckém kraji 15,4 %, obyvatelé ve věku 65 a více let pak tvořili 16,2 % populace. Od roku 2007 zastoupení obyvatel nad 65 let v kraji vzrostlo o 2,6 procentních bodů, podíl dětí do 14 let (díky vyšší porodnosti v posledních letech) zaznamenal také nepatrný nárůst (o 0,5 procentních bodů). Trend pak potvrzuje pokles podílu osob v produktivním věku (15–64 let), mezi roky 2007 – 2012 o 3,6 procentních bodů na 68,3 %.

Na území Libereckého kraje žilo více seniorů než dětí.

Hodnota indexu stárí v Libereckém kraji v roce 2012 nadále rostla nad pomyslnou hranici 100, když na 100 dětí ve věku 0–14 let připadlo 105,2 osob starších 65 let. Index stárí se dlouhodobě zvyšuje také u obou pohlaví. Ke konci sledovaného roku dosáhl v případě mužů hodnoty 84,5 (v roce 2007 to bylo 69,6) a v případě žen hodnoty 126,9 (v roce 2007 pak 113,9).

Věková struktura a index stáří v Libereckém kraji

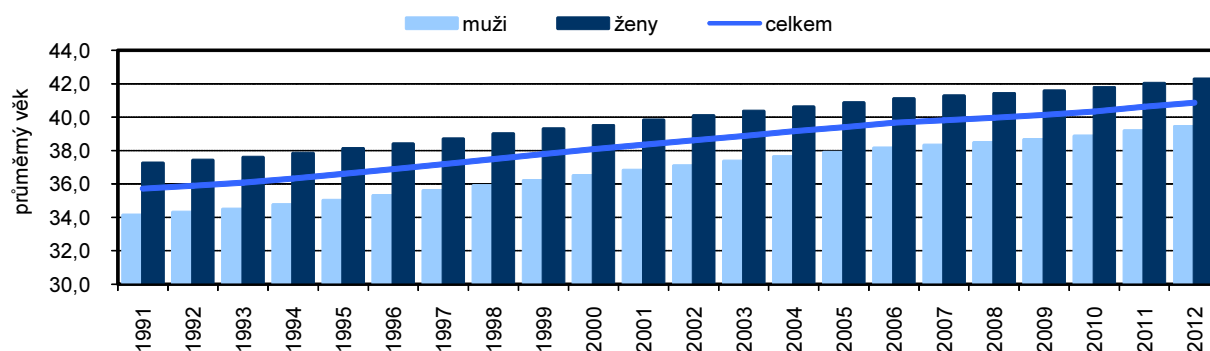

Stárnutí populace dokládá rostoucí průměrný věk, roste i naděje dožití.

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje se mezi roky 2007 a 2012 navýšil o více než 1 rok na 40,9 let, meziročně se pak zvýšil o 0,3 roky. Průměrný věk mužů dosáhl 39,4 let a žen 42,3 let.

Mezi roky 2007 a 2012 se naděje dožití u narozených chlapců zvýšila o 2,2 roku na 75,3 let, u dívek o 1,4 roku na 80,8 let. V případě šedesátiletého muže naděje dožití činila 19,4 let, v případě stejně staré ženy to bylo 23,1 let.

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje

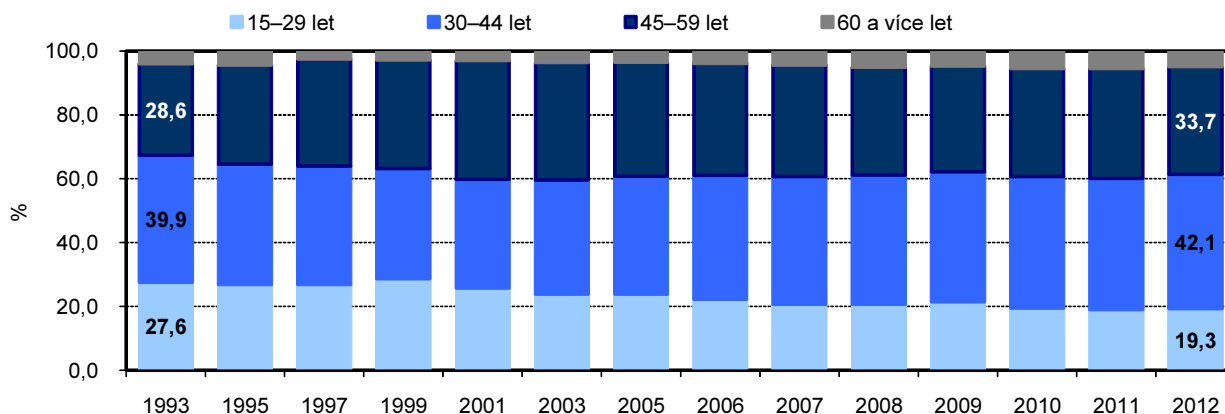

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

2.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost (VŠPS)

Pracovní sílu kraje tvoří přes 57 % obyvatel. Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) žilo v roce 2012 v Libereckém kraji 438,8 tis. obyvatel, z toho populace starší 15 let čítala 371,3 tis. osob. Děti do 14 let tak z celkového počtu obyvatel tvořily 15,4 %. Počet obyvatel starších 15 let se od roku 2007 navýšil o 1,0 %. Poklesl ovšem počet obyvatel ve věku 15–29 let (o 11,6 %) i obyvatel ve věku 45–59 let (o 8,1 %). Opačně tomu bylo u věkových kategorií 30–44 let (nárůst o 4,8 %) a 60 a více let (nárůst o 19,5 %). Více než 57 % obyvatel nad 15 let bylo ekonomicky aktivních (pracovní síla), zbývajících 42,4 % ekonomicky neaktivních. Počet ekonomicky aktivních obyvatel se meziročně snížil o 0,4 %, v členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 193,8 tisíc zaměstnaných a 20,0 tisíc nezaměstnaných.

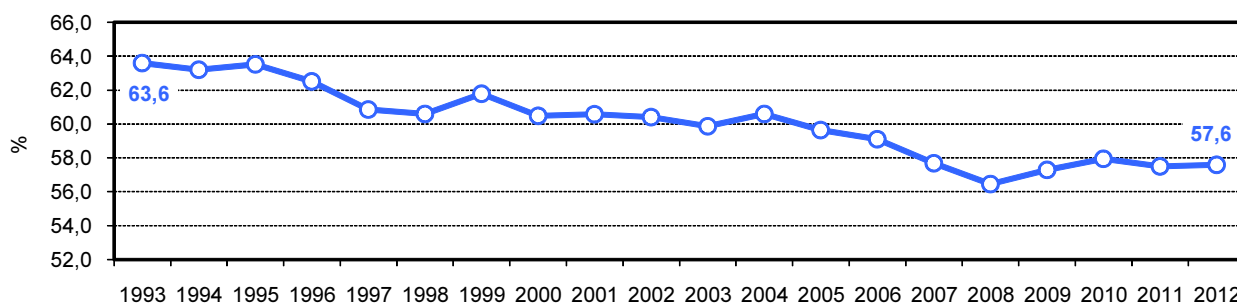
Pracovní síla podle věku v Libereckém kraji

Míra ekonomické aktivity je v kraji podprůměrná.

Hodnota míry ekonomické aktivity¹ vykázaná v Libereckém kraji v roce 2012 byla podprůměrná, když dosáhla 57,6 % (průměr České republiky 58,6 %) a ve srovnání s rokem 2011 vzrostla o 0,1 procentní bod. Z dlouhodobého pohledu má míra ekonomické aktivity víceméně klesající tendenci, od roku 2005 se pohybuje pod hranicí 60 %.

Míra ekonomické aktivity obyvatel v Libereckém kraji

Republikového průměru nedosahuje ani míra zaměstnanosti.

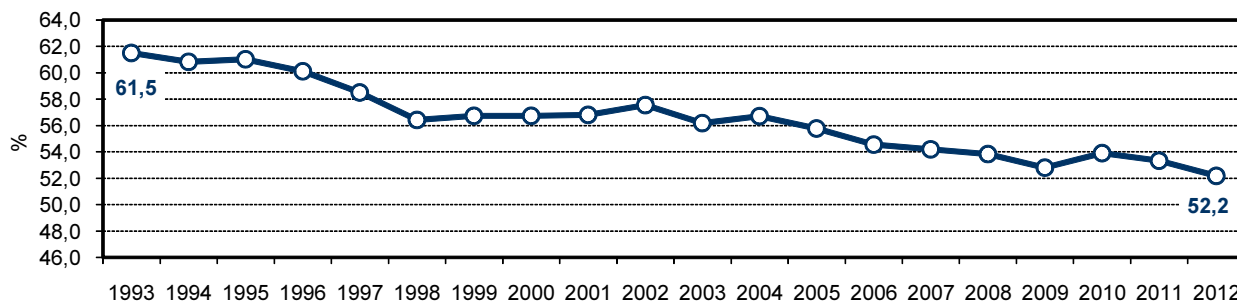
Podobný vývoj jako u míry ekonomické aktivity je patrný také v případě míry zaměstnanosti². V roce 2012 bylo v rámci 15leté a starší populace zaměstnáno 52,2 % osob (v České republice 54,5 %), meziročně tedy o 1,1 procentní bod méně. Dlouhodobě tento ukazatel vykazuje zřejmý klesající trend. Vývoj

¹ Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a takových nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby patnáctileté a starší.

² Míra zaměstnanosti je podíl zaměstnaných na populaci ve věku 15 let a více.

ukazatele formuje především situace na trhu práce a rostoucí zájem mladých lidí studovat. Hospodářská recese, která Českou republiku v posledních letech postihla, měla negativní dopady na zaměstnanost – nedostatečná poptávka po pracovní síle, resp. „propouštění“ a nedostatek nových pracovních příležitostí způsobil výrazný růst nezaměstnanosti. Nepříznivě zde působí také stále rostoucí zájem o vysokoškolské vzdělání a vyšší vzdělávání vůbec, který v podstatě snižuje využitelnost potenciální pracovní síly.

Míra zaměstnanosti obyvatel Libereckého kraje

Pro zaměstnanost kraje je rozhodující terciární sféra.

Ve struktuře zaměstnaných podle sektorů poklesl mezi roky 2011 a 2012 podíl sekundárního sektoru (průmysl a stavebnictví) ze 49,3 % na 46,5 %. Zaměstnanost v zemědělství a ve službách meziročně vzrostla – v prvním případě o 0,2 procentní body na 2,4 %, ve druhém případě o 2,6 procentních bodů na 51,1 %.

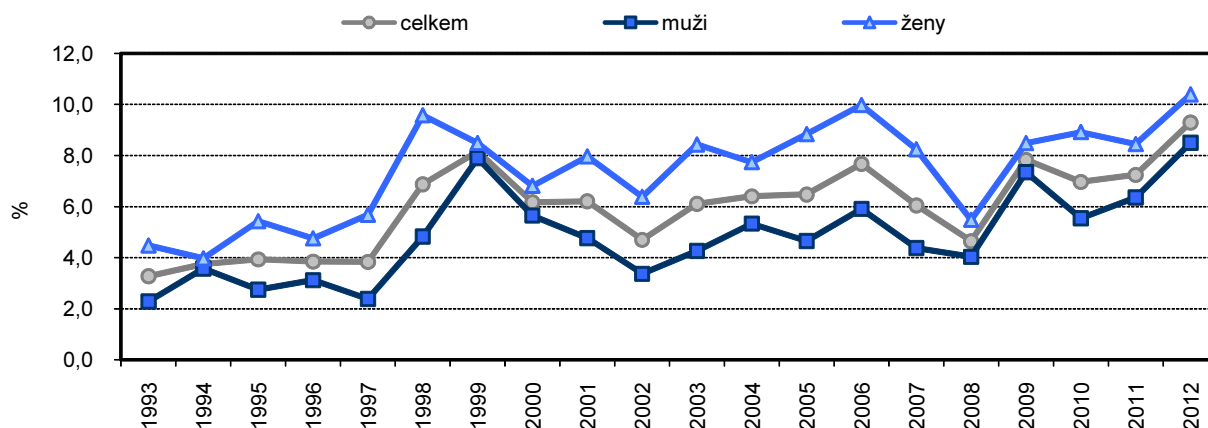
V roce 2012 bylo 20 tis. osob bez zaměstnání.

Nezaměstnané (jak již bylo výše zmíněno) v roce 2012 v Libereckém kraji reprezentovalo 20,0 tis. osob, ženy pak z uvedeného počtu představovaly 48,0 %. Po téměř dvojnásobném nárůstu počtu nezaměstnaných v roce 2009 proti roku 2008 došlo v roce 2010 k mírnému poklesu. V roce 2011 byl však opět zaznamenán meziroční 3% nárůst počtu nezaměstnaných a v roce 2012 dokonce 28,5%.

Obecná míra nezaměstnanosti se pohybovala nad celorepublikovým průměrem.

Obecná míra nezaměstnanosti v posledních dvanácti letech dosáhla svého minima v roce 2008 (4,6 %). V roce 2012 hodnota tohoto ukazatele činila 9,3 % a pohybovala se o 2,3 procentní body nad celorepublikovou úrovní. Obecná míra nezaměstnanosti mužů dosáhla 8,5 % (meziročně o 2,1 procentní bod více) a žen 10,4 % (meziročně o 2,0 procentní body více). V rámci mezikrajského srovnání se s uvedenou úrovní Liberecký kraj umístil na 11. místě mezikrajského srovnání. Nejnižší míra obecné nezaměstnanosti byla vykázána v Hlavním městě Praha (3,4 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (13,8 %).

Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Libereckém kraji

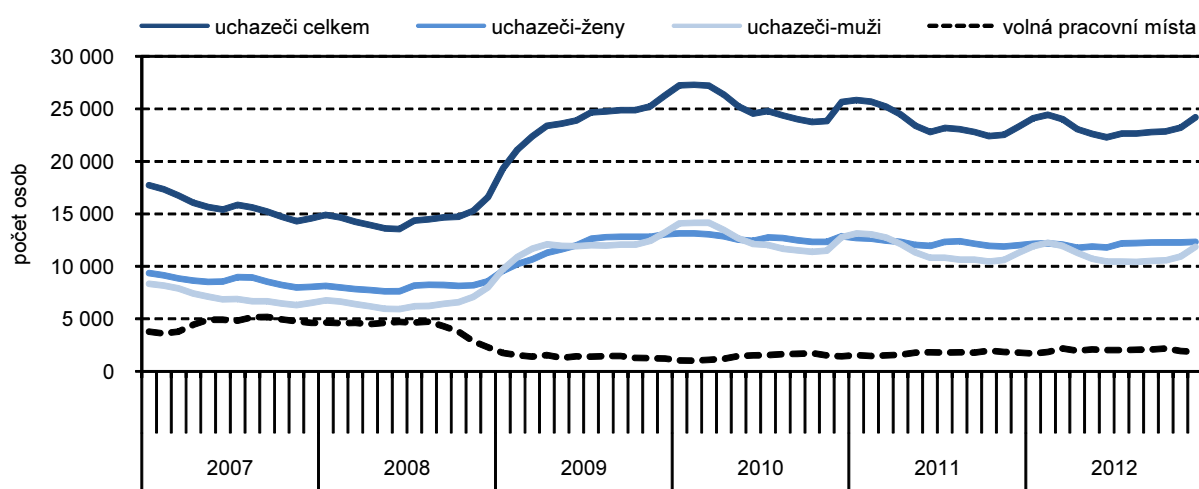

2.2 Nezaměstnanost (podle MPSV)

Meziroční nárůst nezaměstnaných.

K poslednímu dni roku 2012 registrovaly úřady práce v Libereckém kraji ve svých evidencích celkem 24 185 neumístěných uchazečů o zaměstnání, meziročně o 3,7 % více. Ženy z celkového počtu uchazečů o zaměstnání tvořily 51,0 %. Nárok na podporu v nezaměstnanosti k 31. 12. 2012 mělo 4 492 uchazečů o zaměstnání, tj. meziročně o 21,0 % osob méně. Absolventi škol a mladiství tvořili 7,4 % a osoby se zdravotním postižením 11,9 % uchazečů o zaměstnání. Zatímco počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých mezi roky 2011 a 2012 vzrostl o necelých 23 %, počet zdravotně postižených poklesl o 2,3 %. Podíl dosažitelných uchazečů, tj. uchazečů, kteří mohli okamžitě nastoupit do pracovního poměru, na jejich celkovém počtu ve sledovaném období dosáhl 96,5 %.

Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Libereckém kraji

Nejvyšší nezaměstnanost u osob se středním vzděláním bez maturity.

Nejpočetnější skupinou uchazečů z hlediska vzdělání jsou dlouhodobě osoby se středním vzděláním bez maturity (v roce 2012 více než 44 %), nejméně jsou pak evidovány osoby s vysokoškolským vzděláním (4,5 %).

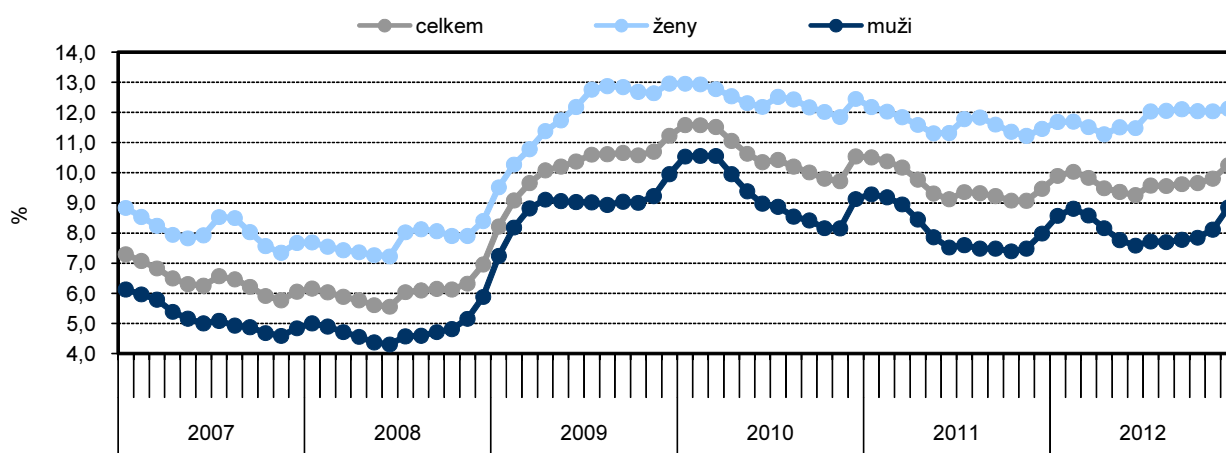
Trh práce stále nenabízí dostatek volných pracovních pozic. Zatímco k 31. 12. 2007 bylo nabízeno 4 612 volných pozic a na 1 místo připadlo 7,3 uchazečů, k 31. 12. 2008 bylo k dispozici 2 279 míst (na 1 místo 21,9 uchazečů). V nabídce volných míst ke konci roku 2012 bylo evidováno 1 831 pozic, tzn. že na 1 místo připadlo 13,2 uchazečů.

Liberecký kraj patří ke krajům s vyšší mírou registrované nezaměstnanosti.

Nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti (v časovém horizontu let 2007–2012) byla v Libereckém kraji vykázána na konci roku 2009 a počátkem roku 2010 (leden až duben), kdy překračovala hranici 11 %. Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2012 pak v Libereckém kraji dosáhla 10,26 %, o 0,90 procentních bodů se pohybovala pod republikovou úrovní a zařadila se na 8. pozici mezi kraji České republiky. Z pohledu okresů Libereckého kraje je situace nejhorší v okrese Česká Lípa, míra registrované nezaměstnanosti zde ke konci roku 2012 dosáhla 11,87 %.

Míra registrované nezaměstnanosti v Libereckém kraji v jednotlivých měsících

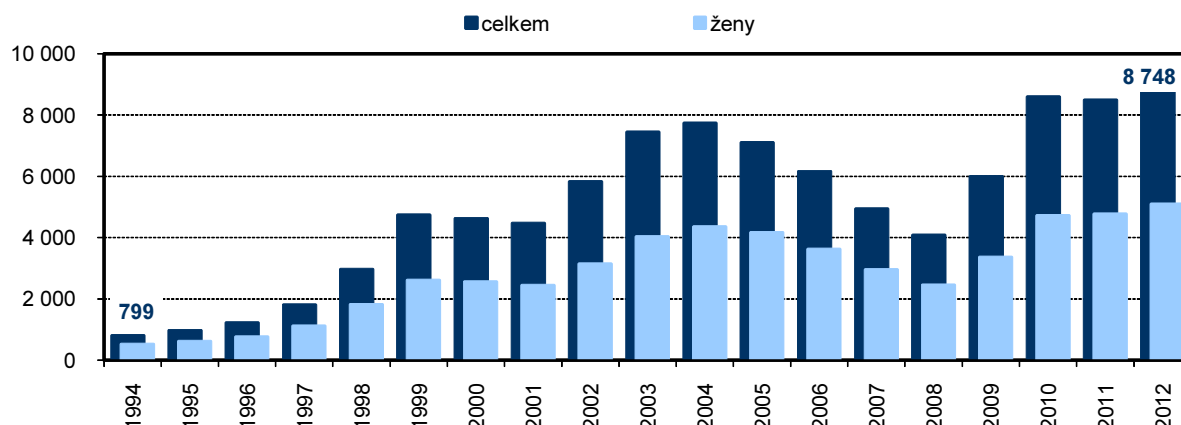
(stav ke konci sledovaného období)

Nezaměstnanost ohrožuje více ženy než muže.

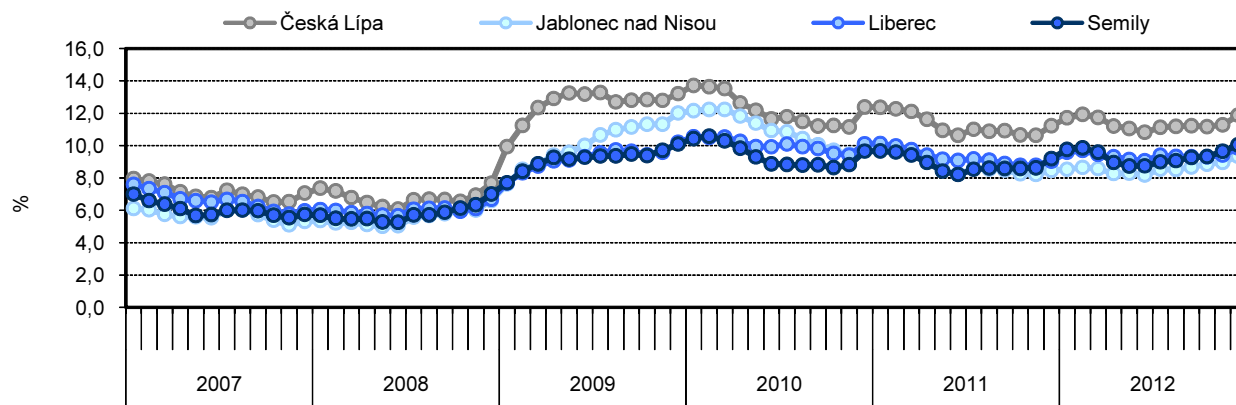
Z hlediska pohlaví je vyšší míra registrované nezaměstnanosti na straně žen. V roce 2012 činila 12,13 %, zatímco v případě mužů dosáhla 8,84 %. Meziročně se tato hodnota u žen zvýšila o 0,68 procentních bodů, u mužů o 0,85 procentních bodů.

Dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 1 rok) v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Míra registrované nezaměstnanosti v jednotlivých měsících v okresech Libereckého kraje

(stav ke konci sledovaného období)

Dlouhodobě je v evidencích úřadů práce více než 36 % uchazečů.

Trvalým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost. Více než 36 % uchazečů o zaměstnání bylo v roce 2012 v evidencích úřadů práce déle než 1 rok, z toho 56,5 % bylo registrováno již více než 2 roky. Meziročně se počet těchto uchazečů o 3,1 % zvýšil a ve srovnání s rokem 2007 došlo k nárůstu jejich počtu o téměř 78 %.

Změna metodiky

Ministerstvo práce a sociálních věcí od října 2012 přeslo na nový ukazatel nezaměstnanosti s názvem Podíl nezaměstnaných osob. Nový ukazatel vyjadřuje podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na všech obyvatelích ve věku 15–64 let, zatímco dosavadní míra nezaměstnanosti poměřovala uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám.

Podíl nezaměstnaných k 31. 12. 2012 v Libereckém kraji dosáhl 7,75 %, v případě žen činil 7,97 % a v případě mužů 7,55 %. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele mezi okresy kraje vykázal okres Česká Lípa (8,76 %), nejnižší okres Jablonec nad Nisou (6,75 %).

2.3 Mzdy

Reálný pokles průměrné hrubé měsíční mzdy v kraji dosáhl 1,1 %.

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda¹ v Libereckém kraji v roce 2012 dosáhla 22 789 Kč, což představuje meziroční nárůst ve výši 2,2 % (485 Kč). V důsledku meziročního růstu spotřebitelských cen, kdy míra inflace v roce 2012 v České republice dosáhla 3,3 %², však mzda reálně poklesla o 1,1 %. Celorepublikový průměr činil 25 101 Kč, mzda Libereckého kraje tak byla oproti tomuto průměru o 2 799 Kč nižší. Meziroční mzdový nárůst je patrný také ve všech zbývajících krajích – nejvýrazněji se mzdy zvýšily v Hlavním městě Praha (o 4,9 %), Olomouckém (o 3,9 %), Středočeském a Zlínském (o 3,2 %). Nejvyšší průměrná mzda pak byla vykázána v Hlavním městě Praha (32 621 Kč), nejnižší v kraji Karlovarském (21 274 Kč). Liberecký kraj se umístil na 7. příčce pomyslného žebříčku. Průměrný evidenční počet zaměstnanců v Libereckém kraji meziročně vzrostl o 2,9 %.

Průměrná mzda žen v kraji v roce 2012 představovala 81,0 % průměru mužů.

Průměrná hrubá měsíční mzda³ ze strukturální statistiky mezd zaměstnanců v roce 2012 v Libereckém kraji dosáhla 23 709 Kč. Muži přitom v průměru pobírali 25 981 Kč a ženy o 4 943 Kč méně, tedy 21 038 Kč. Nejvíce se mzdy mužů a žen přiblížily v Olomouckém kraji – průměrná mzda žen zde představovala 82,6 % průměrné mzdy mužů. Opačně tomu bylo v Kraji Vysočina, kde podíl průměrné mzdy žen na průměrné mzdě mužů činil pouze 73,5 %.

V rámci srovnání všech 14 krajů České republiky byl v roce 2012 nejvyšší průměrný výdělek dosažen v Hlavním městě Praha (34 420 Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (22 122 Kč). Liberecký kraj s výše uvedenou mzdou obsadil 8. pozici.

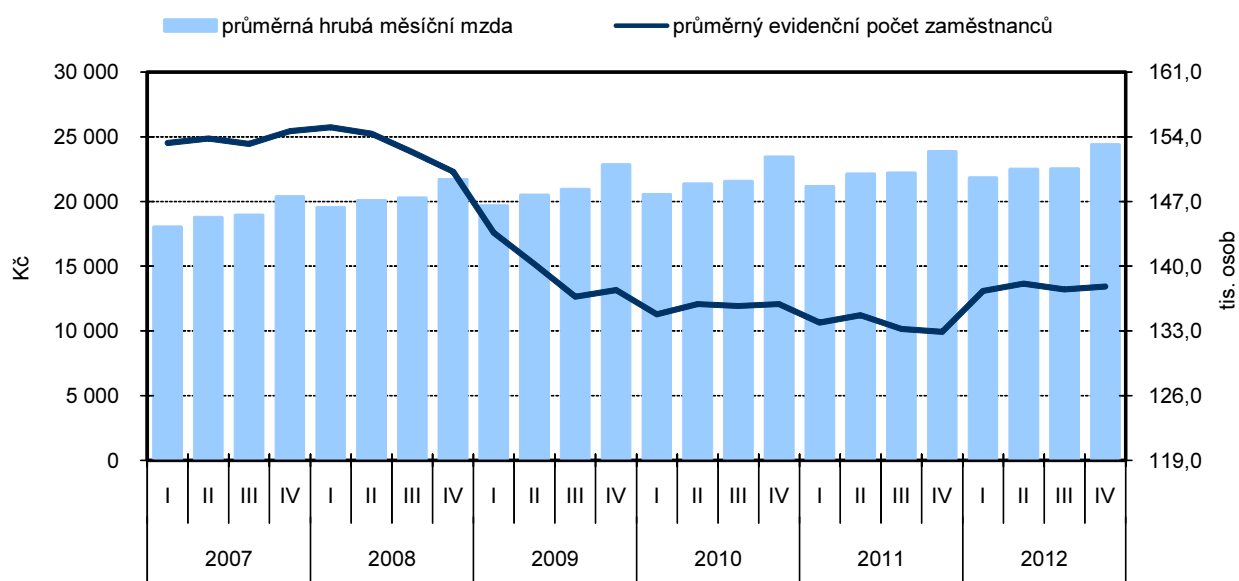
¹ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

² Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

³ Mzda podle výsledků výběrového šetření. V tomto případě nejsou ve výsledcích zahrnuti zaměstnanci na nemocenské, s neplacenou nepřítomností kratší než 4 týdny a zaměstnanci s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin. Toto zjišťování neprobíhá v ekonomických subjektech do 10 zaměstnanců. Vzhledem k uvedenému jsou mzdy vypočtené na základě tohoto zjišťování rozdílné a vyšší a jsou zatíženy výběrovou chybou.

Průměrná hrubá měsíční mzda*) v jednotlivých čtvrtletích v Libereckém kraji

(údaje roku 2011, 2012 jsou předběžné)

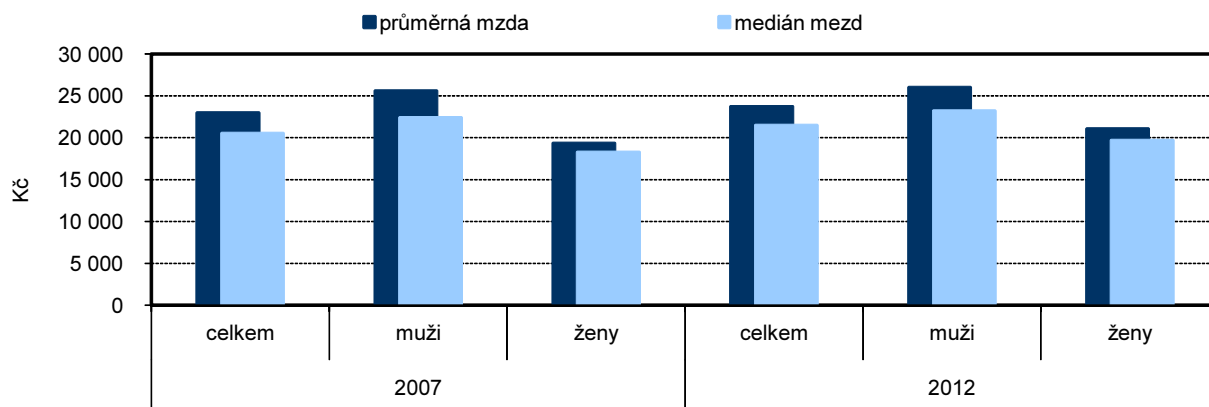
*) Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (přepočteno na plně zaměstnané)

Medián mezd žen v kraji v roce 2012 představoval 85,0 % mediánu mužů.

Rozdíl mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou a mediánem mezd v kraji v roce 2012 dosáhl 2 236 Kč.

Skutečnou mzdovou úroveň však mnohem lépe popisuje medián mezd¹, který charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení. Medián mezd v Libereckém kraji v roce 2012 činil 21 473 Kč (6. místo mezi kraji), v případě mužů dosáhl 23 169 Kč a v případě žen 19 688 Kč. Ženy tedy pobíraly v průměru o 3 481 Kč méně než muži a jejich medián mezd tak představoval 85,0 % mediánu mužů. Nejvyšší mzdový medián byl z mezikrajského pohledu vykázán v Hlavním městě Praha (27 198 Kč) a nejnižší v Karlovarském kraji (19 885 Kč). Rozdíl mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou a mediánem mezd pak v Libereckém kraji v roce 2012 dosáhl 2 236 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd podle pohlaví v Libereckém kraji

¹ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením.

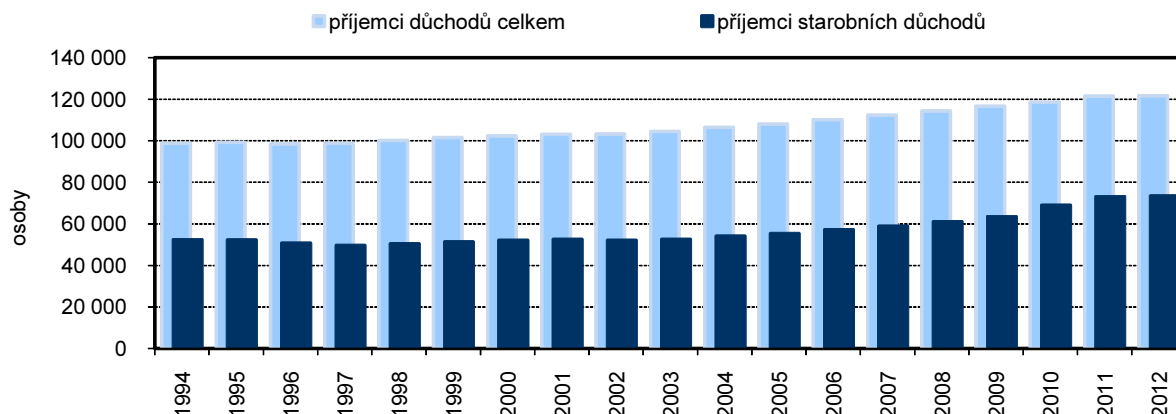
2.4 Důchodci a důchody

Příjemců důchodů znovu přibylo.

Na konci roku 2012 některý z důchodců v Libereckém kraji pobíralo celkem 121 696 osob. Počet příjemců důchodů v Libereckém kraji od roku 2007 vzrostl o 9 325 osob, relativně tedy o 8,3 %. Meziročně se pak počet příjemců důchodů v kraji navýšil o 92 osob (0,1 %).

Příjemci důchodů v Libereckém kraji

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Hlavní skupinou jsou starobní důchodci.

Převažující část důchodců (v roce 2012 více než 60 %) dlouhodobě tvoří důchodci starobní a od roku 2007 do roku 2012 se počet starobních důchodců v kraji navýšil o 24,7 %. V roce 2010, kdy se novelou zákona mezi starobní důchodce začali převádět invalidní důchodci po dosažení věku 65 let, představoval meziroční nárůst 8,6 %. V následujícím roce vzrostl počet starobních důchodců o 5,9 %, v roce 2012 meziroční tempo růstu pokleslo na 0,6 %.

Převážnou část seniorů tvoří ženy, muži převažují mezi příjemci invalidních důchodů 3. a 2. stupně.

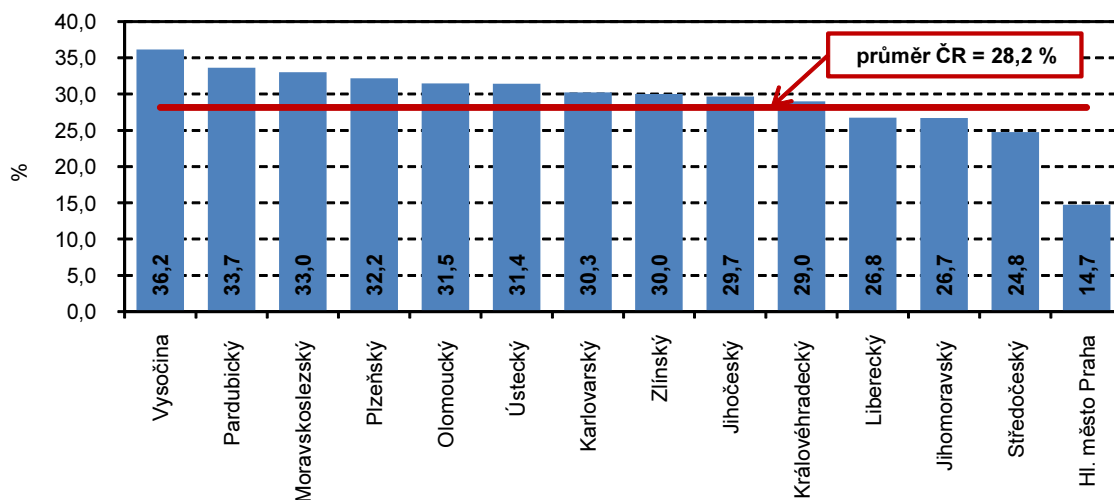
Z hlediska pohlaví obecně mezi příjemci důchodů převažují ženy, v roce 2012 tvořily 60,1 % všech příjemců penzí. Počet příjemců-mužů ovšem roste rychlejším tempem než počty příjemkyň-žen. V porovnání s rokem 2007 se celkový počet příjemců mužů navýšil o 14,2 %, počet žen vzrostl o 4,7 %. V roce 2012 se ve srovnání s rokem 2011 počet příjemců mužů zvýšil o 0,8 %, počet příjemkyň poklesl o 0,4 %. Ženy pobíraly častěji důchody starobní (v hodnoceném období 54,5 % úhrnu všech příjemců plných starobních důchodů, 72,9 % úhrnu všech příjemců poměrných starobních důchodů), invalidní 1. stupně (51,6 %) a sirotčí (50,3 %). Naopak muži tvořili větší část příjemců invalidních důchodů 3. a 2. stupně (54,4 %, resp. 53,3 %).

Stále více lidí volí předčasný odchod do důchodu.

Zvyšující se věk odchodu do důchodu, úsporná opatření v zaměstnanosti, složitější uplatnění na trhu práce to vše jsou faktory, které ovlivňují rozhodnutí odejít do předčasného důchodu. Podíl příjemců předčasného důchodu se tak mezi roky 2007 a 2012 navýšil z 18,2 % na 26,8 %. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem (28,2 %) je tato hodnota podprůměrná a mezi kraji třetí nejnižší.

Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu podle krajů v roce 2012

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

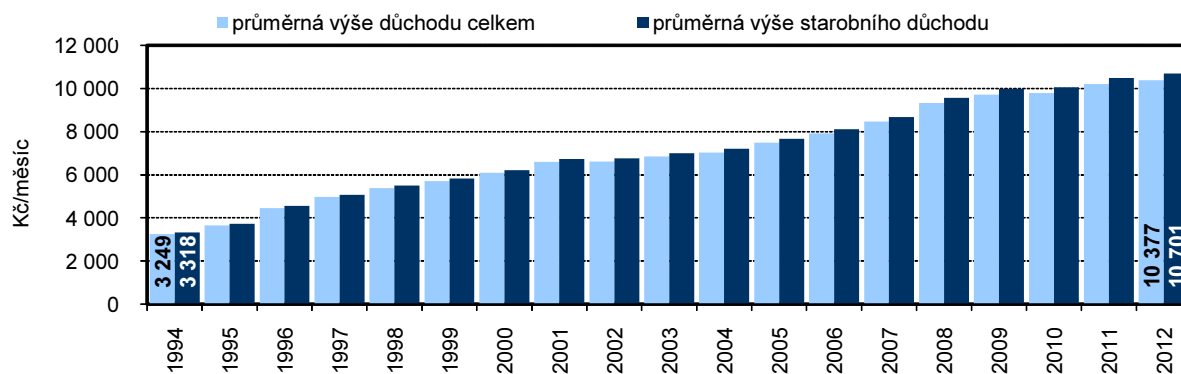

Průměrný důchod v roce 2011 překročil 10tisícovou hranici.

Průměrná výše důchodu v Libereckém kraji ke konci roku 2012 činila 10 377 Kč (11 024 Kč v případě mužů, 9 946 Kč v případě žen) a představoval 48,3 % mzdového mediánu. Meziročně zaznamenala tato hodnota 1,7% nárůst (tj. o 177 Kč) a o 113 Kč se pohybovala pod celorepublikovým průměrem (10 490 Kč). Důchody starobní plné dosáhly výše 10 701 Kč a uvedený krajský průměr převýšily o 324 Kč. V případě mužů dosáhly 11 775 Kč, v případě žen 9 804 Kč.

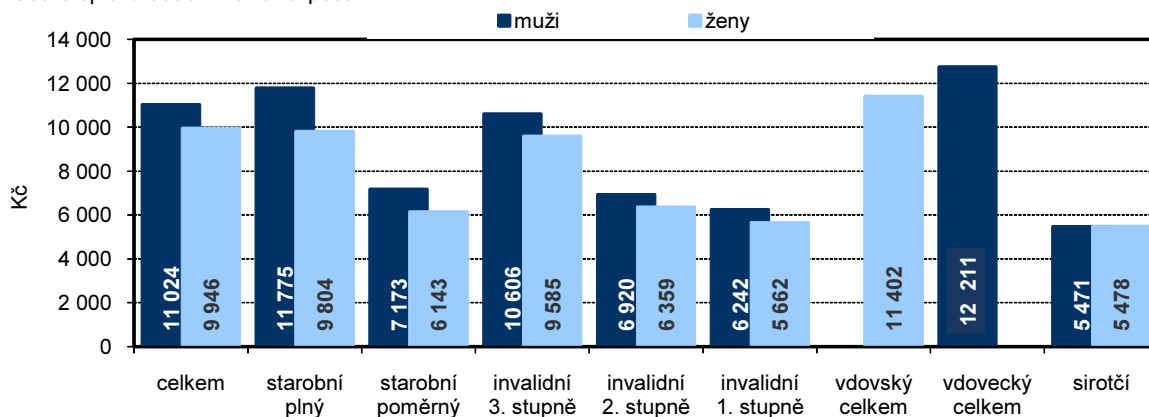
Průměrná výše důchodu v Libereckém kraji

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Průměrné důchody podle druhu důchodu a pohlaví v Libereckém kraji k 31. 12. 2012

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

2.5 Školství

- Počet dětí v mateřských školách roste.....** Předškolní vzdělávací soustava zaznamenává ve sledovaném období nárůst počtu dětí. Mateřské školy v roce 2012 navštěvovalo 15 400 dětí, tedy o 19,6 % dětí více než tomu bylo v roce 2007 a o 3,6 % více než v roce 2011. Tento vývoj se tak do budoucna projeví i v dalších vzdělávacích stupních.
- Základní školství nárůst porodnosti z posledních několika let zatím nijak významně nezaznamenává.** V základním školství se nárůst počtu živě narozených dětí z posledních let projevil až v roce 2011, do roku 2010 se totiž projevoval klesající trend. Zatímco v roce 2007 základní školy v Libereckém kraji navštěvovalo 37 630 dětí, v roce 2010 už to bylo jen 35 206 dětí. Propad jejich počtu tedy dosáhl 6,4 %. V roce 2011 je už zřejmý vliv zvýšené porodnosti a meziročně se počet žáků nepatrně navyšuje, a to o 0,4 %. V roce 2012 pokračoval nárůst počtu žáků o 0,8 %.
- Žáků a studentů středních škol ubývá.** Počty žáků a studentů středních škol v denním studiu naopak v celém sledovaném období klesají. Od roku 2007 se počet žáků a studentů snížil o 18,2 %, mezi roky 2011 a 2012 poklesl o 6,1 %.
- Zájem o vyšší odborné školství opadá.** Významný propad počtu studentů zaznamenalo i vyšší odborné školství. Zatímco v roce 2007 některou z vyšších odborných škol v Libereckém kraji navštěvovalo v denním studiu 731 studentů, v roce 2012 to bylo již jen 473 studentů.
- Počet vysokoškoláků meziročně mírně poklesl.** Počet studentů vysokých škol se státním občanstvím České republiky a zároveň s bydlištěm v kraji se již druhým rokem snižuje (mezi roky 2010 a 2011 o 2,5 %, mezi roky 2011 a 2012 o 2,9 %) a dosáhl 12 088 osob.
- Celkový počet studentů studujících vysokou školu v Libereckém kraji se zvyšoval až do roku 2010. V roce 2012 zde studovalo 8 316 studentů a meziročně se jejich počet snížil o 5,6 %.

2.6 Zdravotnictví

- Síť zdravotnických zařízení v kraji je stabilní.....** Úroveň zdravotnictví v Libereckém kraji částečně charakterizuje síť zdravotnických zařízení. V roce 2012 se na území kraje nacházelo 8 nemocnic, 4 odborné léčebné ústavy a 1 léčebna dlouhodobě nemocných a počet těchto zařízení se od roku 2007 nezměnil. Zdravotnickou péči v kraji dále nabízelo 186 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé a 87 pro děti. Počet praktických lékařů pro dospělé se v časové řadě víceméně neměnil, v případě praktické péče určené dětem došlo od roku 2007 k poklesu o 9 zařízení. Zubní péči reprezentovalo 221 samostatných stomatologických ordinací, gynekologickou péči poskytovalo 45 ordinací. Odborní lékaři poskytovali speciální zdravotní péči v rámci 257 samostatných ordinací.
-podobně je na tom také zastoupení samostatných ordinací praktických lékařů.**
- Lékařů na 1 000 obyvatel je v kraji oproti republice méně, jejich počet se však pozvolna zvyšuje.** Ačkoliv síť zdravotnických zařízení vytváří základ zdravotní péče v daném regionu, z hlediska dostupnosti péče je směrodatné spíše personální a lůžkové zajištění v těchto zařízeních. Důležitým ukazatelem úrovně zdravotnictví je proto zejména počet lékařů připadajících na 1 000 obyvatel. Liberecký kraj se při hodnocení tohoto údaje za rok 2012 nachází pod celorepublikovým průměrem (3,8 lékařů v Libereckém kraji oproti 4,5 v rámci ČR), ve srovnání s ostatními kraji pak obsadil 4. nejnižší pozici. I přes tento ne příliš příznivý výsledek se však počet lékařů na 1 000 obyvatel v Libereckém kraji od roku 2007, kdy činil 3,5 lékařů, postupně a pozvolna zvyšoval.
- Lůžkový fond v kraji je víceméně stabilní,** Lůžková péče je v tuto chvíli v kraji stabilní a kapacita zařízení se po celé sledované období 2007–2012 pohybuje nad 2 600 lůžky, v posledním roce

zkracuje se však průměrná ošetřovací doba a klesá využití lůžek.

sledovaného období představovala 2 600 lůžek. V průběhu roku 2012 bylo v nemocnicích hospitalizováno 89 859 pacientů, tj. o 2,6 % více než v roce 2011. Od roku 2007 nepřetržitě klesá průměrná ošetřovací doba, v tomto roce činila 7,9 dne a poklesla na 7,3 dne v roce 2012. Stejný vývoj zaznamenal i ukazatel využití lůžkové fondu, během pěti let se snížil z 270,8 dnů na 254,0 dnů.

2.7 Kriminalita

Trestná činnost v kraji od roku 2007 klesá.

Liberecký kraj patří ke krajům s vyšší kriminalitou, ovlivňuje ji především sociální a ekonomické prostředí. Od roku 2007 se počet zjištěných trestných činů v kraji každoročně snižoval, v roce 2012 bylo na území Libereckého kraje zjištěno celkem 13 003 trestných činů. V přepočtu na 1 000 obyvatel v našem kraji tak připadlo 29,6 trestných činů, ve srovnání 14 krajů to znamená 4. nejvyšší hodnotu. Z hlediska okresů v přepočtu zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel vykazuje nejvyšší kriminalitu okres Česká Lípa (33,8 činů), nejnižší okres Semily (17,9 činů).

Nejnižší kriminalitu evidují v okrese Semily.

Obecná kriminalita tvoří více než třičtvrtiny trestných činů.....

Ve struktuře zjištěných trestných činů v Libereckém kraji dlouhodobě převažuje obecná kriminalita (79,2 % všech činů v roce 2012). Hospodářská kriminalita tvořila pouze 7,7 % zjištěných činů.

.....dominantní postavení má majetková trestná činnost.

V rámci obecné kriminality dominuje majetková trestná činnost. V roce 2012 bylo v Libereckém kraji zjištěno 7 830 majetkových trestných činů (přes 76 % obecných činů). Jedná se zejména o krádeže prosté (56,5 % zjištěných majetkových trestných činů) a krádeže vloupáním (32,1 %). Mezi prostými krádežemi převažují krádeže v jiných objektech, krádeže věcí z automobilů a krádeže dvoustupých motorových vozidel. Násilnou trestnou činnost „reprezentovalo“ 1 071 skutků (10,4 % obecných činů). Nejčastěji se jednalo o úmyslné ublížení na zdraví, porušování domovní svobody a loupež, nebezpečné vyhrožování a vydírání. Během roku 2012 bylo v Libereckém kraji spácháno 8 vražd, motivem většiny z nich byly osobní vztahy. Mravnostní trestné činy se na obecné kriminalitě v Libereckém kraji v roce 2012 podílely 0,9 % (118 činů).

Celkem bylo v roce 2012 v Libereckém kraji objasněno 5 801 trestných činů.

2.8 Dopravní nehody¹

Nehodovost na krajských silnicích meziročně vzrostla.

V roce 2012 bylo v Libereckém kraji evidováno 3 859 dopravních nehod. Od roku 2009, ve kterém došlo ke změně pravidel pro hlášení dopravní nehody, nehodovost na krajských silnicích poklesla o 11,6 %. Meziročně naopak počet dopravních nehod vzrostl o 6,6 %. Nejvíce nehod způsobili řidiči v Hlavním městě Praha (17 795 nehod), nejméně řidiči v Karlovarském kraji (1 396 nehod).

Na 1 000 obyvatel Libereckého kraje připadá 3. nejvyšší nehodovost v rámci České republiky.

Mnohem přesnější pohled na nehodovost ovšem nabízí počet nehod přepočtený na 1 000 obyvatel. Liberecký kraj s hodnotou 8,8 nehod na 1 000 obyvatel obsadil v mezikrajském žebříčku 3. pozici. První pozici v tomto srovnání získalo s 14,3 nehodami Hlavní město Praha. Nejlépe se pak umístil Karlovarský kraj, ve kterém na 1 000 obyvatel připadlo pouze 4,6 dopravních nehod.

¹ Od roku 2009 jsou Policii ČR povinně hlášeny pouze nehody, při kterých došlo ke zranění nebo škodě nad 100 tis. Kč. Údaje před rokem 2009 jsou tedy nesrovnatelné.

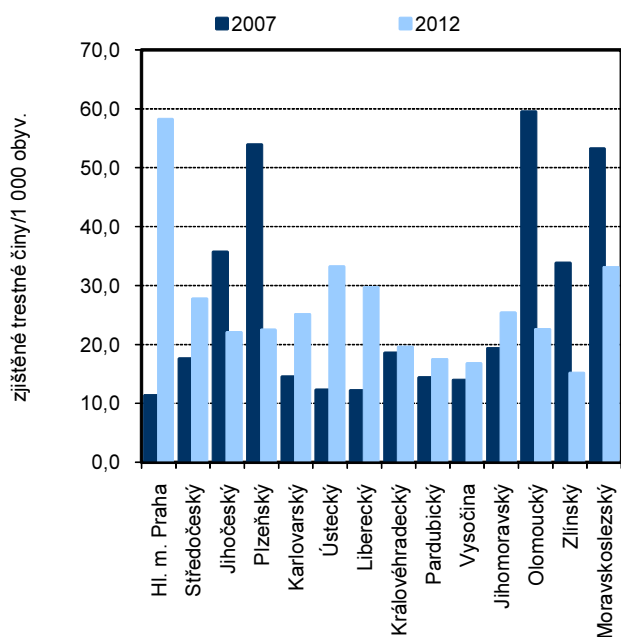
V roce 2012 přišlo na silnicích Libereckého kraje o život 25 osob.

Při 1 041 dopravních nehodách v roce 2012 v Libereckém kraji došlo ke zranění nebo usmrcení účastníků. Počet nehod s následky na zdraví nebo životě se tedy meziročně snížil o 2,3 %. Při dopravních nehodách do 24 hodin po nehodě bylo v roce 2012 v Libereckém kraji 25 osob usmrceno, 126 osob bylo zraněno těžce a 1 173 lehce. Nejtragičtější bilance byla ve sledovaném časovém horizontu 2007–2012 zaznamenána v roce 2007, kdy při dopravních nehodách přišlo o život 46 osob.

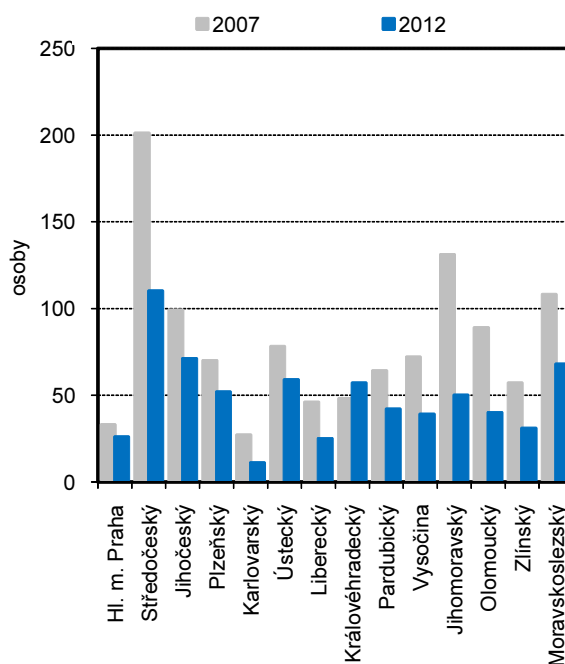
Škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2012 v Libereckém kraji dosáhly částky 185 707 tis. Kč, tj. o 3,0 % méně než v předcházejícím roce.

Počet nehod, jejichž příčinou byl alkohol, se v Libereckém kraji v roce 2012 meziročně snížil o 7,6 % na 279 havárií. Při těchto nehodách vyhaslo 9 životů.

Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel podle krajů

Usmrcení při dopravních nehodách (do 24 hod. po nehodě) podle krajů

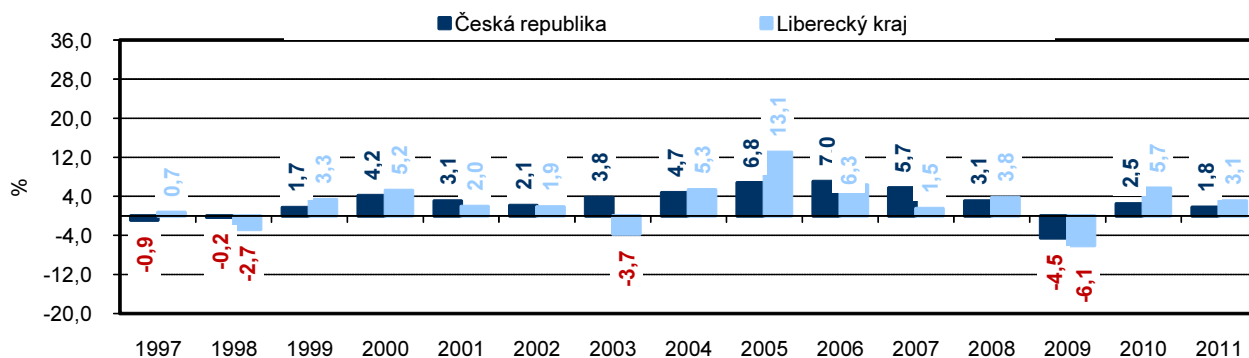
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

3.1 Makroekonomika

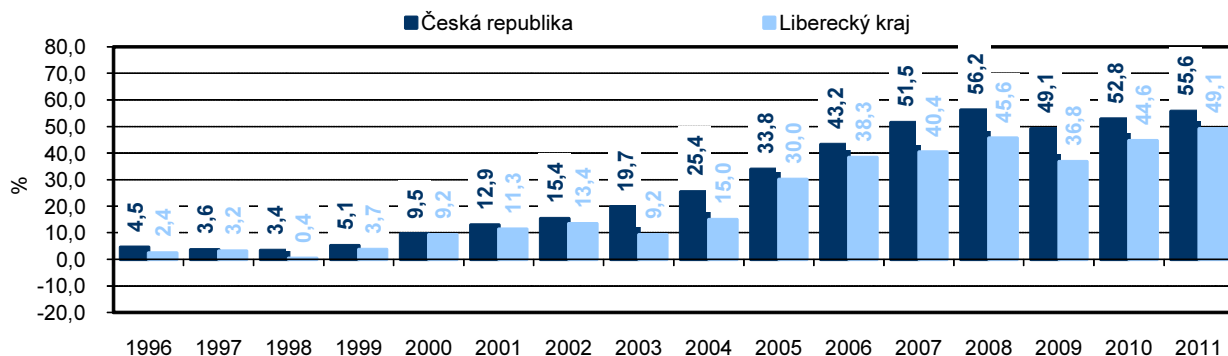
Liberecký kraj zaznamenal mírný meziroční nárůst HDP.

Výkonnost ekonomiky daného regionu můžeme posuzovat na základě několika ukazatelů. Jedním z nich je hrubý domácí produkt, který ve finančním vyjádření představuje hodnotu všeho, co bylo nově v daném území vytvořeno za sledované období. V roce 2011 Liberecký kraj patřil k 10 krajům, ve kterých došlo k meziročnímu nárůstu hrubého domácího produktu. V případě našeho kraje přírůstek činil 1,2 % a HDP tak dosáhl hodnoty 122 560 mil. Kč (v běžných cenách). Podíl Libereckého kraje na objemu HDP České republiky činil 3,2 %, tedy stejně jako v roce 2010 a v pomyslném mezikrajském žebříčku tak náš region obsadil předposlední pozici. Nejvíce se na tvorbě HDP podílelo Hlavní město Praha (24,9 %), nejméně pak Karlovarský kraj (2,1 %).

Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok=100 %)

Vývoj HDP ve stálých cenách (rok 1995=100 %)

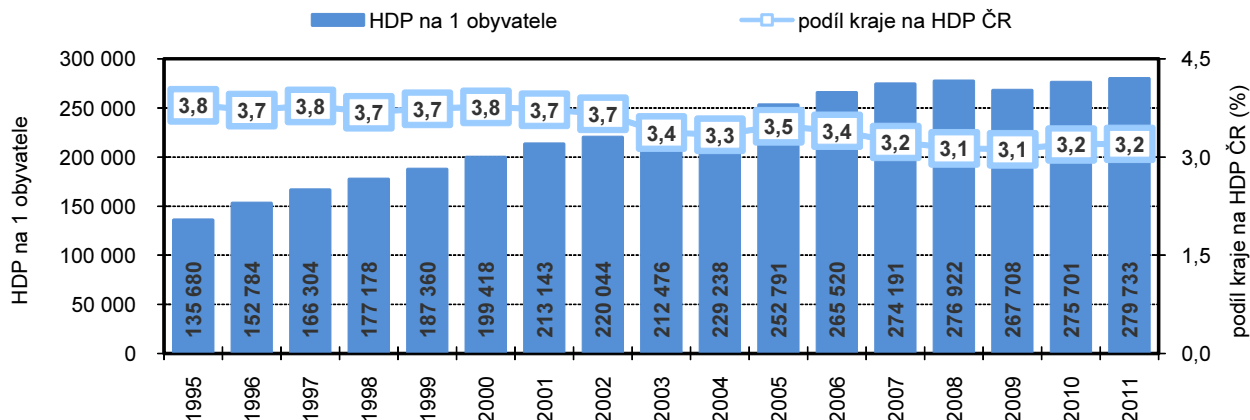

HDP na obyvatele tvořil 76,8 % HDP na obyvatele v České republice.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v Libereckém kraji v roce 2011 dosáhl 279 733 Kč, což představuje meziroční nárůst o 1,5 %. Uvedený výsledek se však pohyboval pod průměrem České republiky, a to o 84 516 Kč a představoval 76,8 % celorepublikového HDP na obyvatele. Hodnota HDP na jednoho obyvatele v Libereckém kraji v roce 2011 byla po Karlovarském kraji druhá nejnižší.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) v Libereckém kraji dosáhla v roce 2011 objemu 110 413 mil. Kč (v běžných cenách) a ve srovnání s rokem 2010 se zvýšila o 1,0 %.

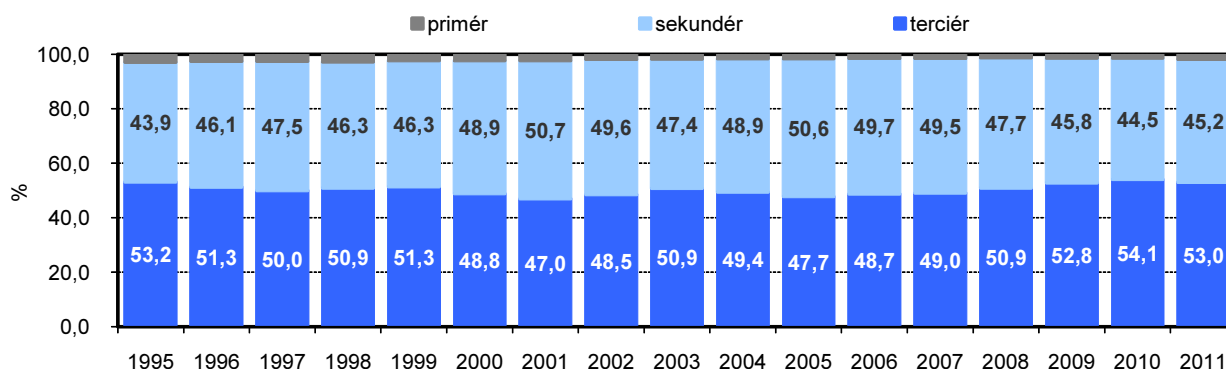
Hrubý domácí produkt v Libereckém kraji (běžné ceny)

Hrubou přidanou hodnotu v roce 2011 vytvářel především sektor služeb.

Podíl primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) se v Libereckém kraji i České republice oproti předcházejícím rokům nepatrně zvýšil. V roce 2011 zastoupení tohoto sektoru ve struktuře HPH činilo 1,82 % v Libereckém kraji a 2,32 % v České republice. Příspěvek primárního sektoru na tvorbě HPH byl v Libereckém kraji ve srovnání s jeho úrovní v České republice po celé sledované období podprůměrný. Sekundární sektor v roce 2011 v Libereckém kraji tvořil 45,15 % HPH, což je o 7,87 procentních bodů více než tomu bylo v případě České republiky. Není to však nijak výjimečná situace, podíl průmyslových odvětví na tvorbě hrubé přidané hodnoty Libereckého kraje je dlouhodobě nadprůměrný. Terciární sektor se v uvedeném roce v Libereckém kraji na hrubé přidané hodnotě podílel z 53,02 % a převážil tak podíl sekundárního sektoru o 7,87 procentních bodů. Z mezikrajského pohledu vykazuje nejvyšší zastoupení primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty Kraj Vysočina (5,41 % v roce 2011), sekundární sféra se na HPH nejvíce podílela ve Zlínském kraji (50,72 %) a prvenství v terciárním sektoru patřilo Hlavnímu městu Praha (83,33 %).

Podíl sektorů národního hospodářství na tvorbě hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji

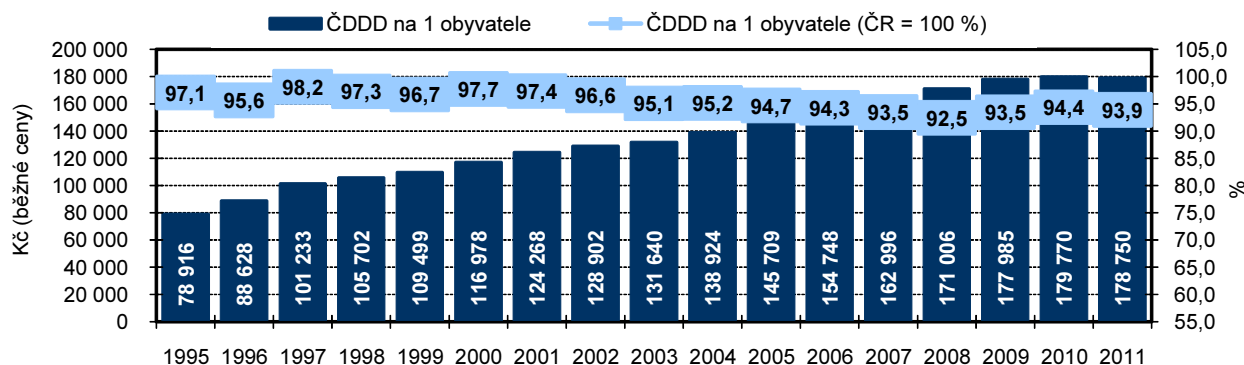

Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele kraje činil 178 750 Kč, tzn. 93,9 % hodnoty důchodu České republiky.

Ukazatelem, který do určité míry vymezuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v daném regionu, je čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD). Čistý disponibilní důchod domácností v Libereckém kraji v roce 2011 dosáhl 78 316 mil. Kč (meziročně méně o 0,9 %). V přepočtu na 1 obyvatele kraje činil 178 750 Kč, což představovalo 93,9 % republikové úrovně (190 389 Kč). Nadprůměrného čistého disponibilního důchodu domácností na 1 obyvatele bylo v roce 2011 dosaženo pouze ve 2 krajích České republiky, a to v Hlavním městě Praha (250 121 Kč, tj. 131,4 % republikové hodnoty) a Středočeském kraji (206 669 Kč, tj. 108,6 %). V ostatních krajích hodnota ukazatele celorepublikového průměru nedosahovala. Nejvyšší rozdíl

ve srovnání s republikovým průměrem vykázal Ústecký kraj, ve kterém čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele činil 89,8 % průměru ČR.

Čistý disponibilní důchod domácností v Libereckém kraji (běžné ceny)

3.2 Organizační statistika

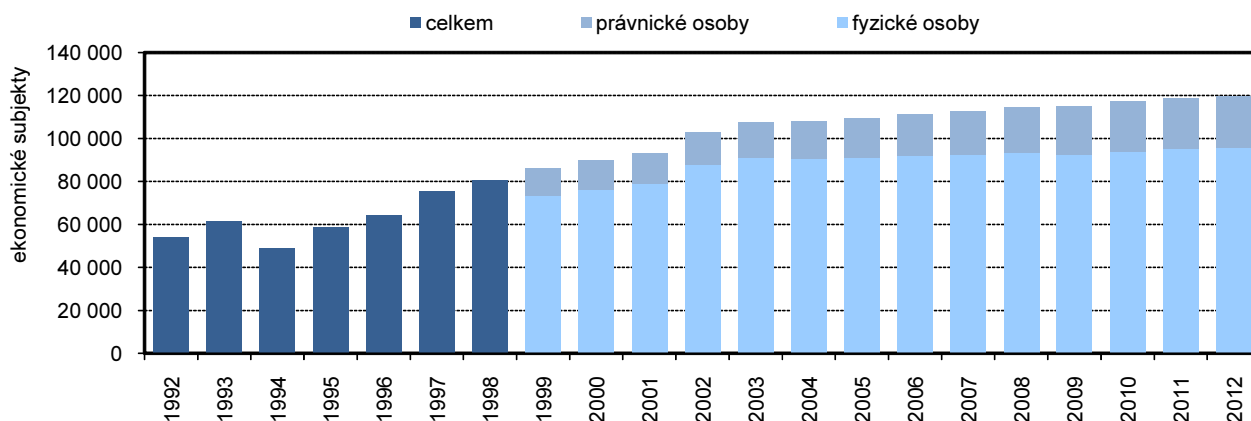
V Registru ekonomických subjektů je zapsáno téměř 120 tisíc jednotek.....

V Registru ekonomických subjektů bylo v roce 2012 zapsáno téměř 120 tisíc subjektů se sídlem v Libereckém kraji (meziročně o 1,0 % více) a pouze u necelé poloviny subjektů byla zjištěna aktivita.

.....dominantní postavení mají fyzické osoby.

Právnícké osoby k 31. 12. 2012 tvořily 20,1 % zapsaných subjektů a jejich počet činil 24 056 osob. Dlouhodobě nejpočetnější skupinou jsou z hlediska právní formy fyzické osoby (95 852 fyzických osob, tj. 79,9 % všech zapsaných subjektů). V rámci této kategorie jednoznačně převažovaly fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku. Meziroční nárůst subjektů v případě fyzických osob činil 0,6 %, v případě právnických osob 2,4 %.

Ekonomické subjekty v Libereckém kraji

Obchodní společnosti tvoří více než 44 % právnických osob.

Právnícké osoby tvořily především obchodní společnosti (44,4 % právnických osob). Významné postavení mezi nimi měly zahraniční osoby (více než 20 % ke konci roku 2012). Početnou právní formou jsou také nejrůznější zájmová, profesní a jiná sdružení (3 195 subjektů) a jejich organizační jednotky (1 577 subjektů).

Většina registrovaných subjektů působila v odvětví „Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“.

Většina registrovaných subjektů (tj. 28 594 subjektů, 23,8 % registrovaných jednotek) ke konci roku 2012 působila v odvětví „Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“. V pořadí druhým nejpočetnějším odvětvím byl průmysl, ve kterém v roce 2012 jako svou hlavní činnost uvedlo 18 400 subjektů, tj. 15,3 % všech registrovaných jednotek. V rámci průmyslu

dominoval průmysl zpracovatelský (96,2 % průmyslových subjektů). Stavebnictví bylo v roce 2012 hlavní činností pro 17 307 subjektů (14,4 % registrovaných jednotek).

Ve sféře služeb se pohybovalo více než 66 % ekonomických subjektů.

Z hlediska sektorového členění se největší část registrovaných ekonomických subjektů „zabývala“ poskytováním služeb (66,4 % subjektů). V sekundárním sektoru (sektoru průmyslových odvětví a stavebnictví) působilo 29,8 % subjektů, podíl primární sféry (zemědělství, lesnictví, rybolov) představoval 3,8 %.

Převahu mají malé ekonomické subjekty.

Pohled na členění ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců naznačuje, že převážná část jednotek počet zaměstnanců neuvádí (62,7 %) nebo zaměstnance nemá (29,2 %). Do kategorie 1–9 zaměstnanců k 31. 12. 2012 spadalo 7 802 firem (6,5 % všech subjektů), 10–99 zaměstnanců uvedlo 1 820 firem (1,5 %), 100–499 zaměstnanců mělo 158 firem (0,1 %) a více než 500 osob zaměstnávalo 29 subjektů.

3.3 Zemědělství

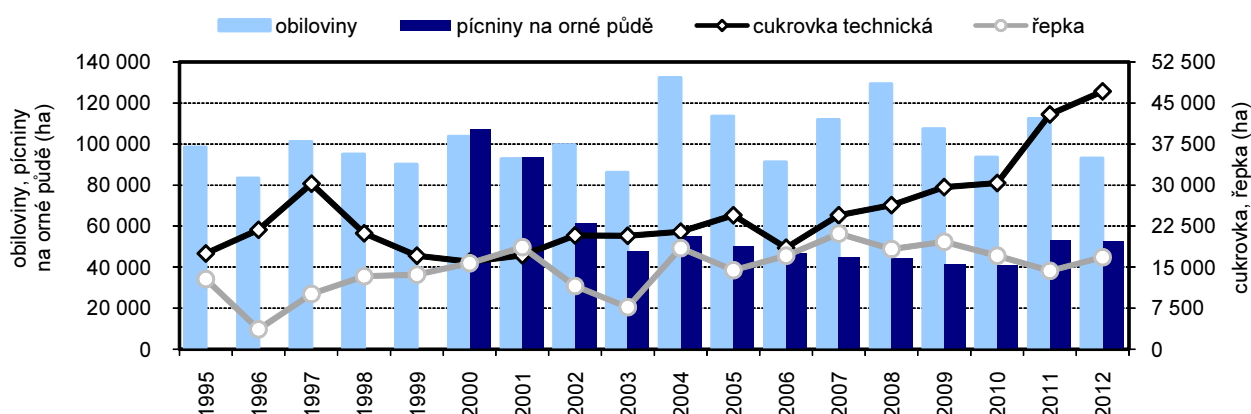
Zemědělská produkce meziročně vzrostla o 16,4 %.

Produkce zemědělského odvětví představuje celkovou finální produkci odvětví zemědělství, která toto odvětví opouští. V roce 2011 podle posledních dostupných dat dosáhla v Libereckém kraji v běžných cenách hodnoty 2 148,4 mil. Kč, meziročně se zvýšila o 16,4 %. Rostlinná produkce se na celkové zemědělské produkci podílela 54,1 %, v rámci ní pak dominovaly dvě skupiny plodin – obiloviny (38,2 %) a krmné plodiny (31,2 %). Rozhodující podíl na živočišné produkci, která tvořila 43,6 % celkové produkce, měly živočišné výrobky (59,7 %).

Sklizeň obilovin v roce 2012 ovlivnily vegetační podmínky a změny osevních ploch.

Sklizeň obilovin v roce 2012 významně ovlivnily nejen vegetační podmínky, ale také změny osevních ploch. Ve většině případů se osevní plochy v porovnání s rokem 2011 snížily, což v konečném důsledku znamenalo také snížení sklizní. Celková produkce obilovin se tak při současném snížení osevní plochy o 2,8 % meziročně snížila o 17,2 %. Podobně tomu bylo také v případě stěžejní obiloviny Libereckého kraje pšenice (pokles produkční plochy o 6,7 %, pokles sklizně o 23,6 %). U ječmene sklizeň poklesla o 8,8 % při nárůstu produkční plochy o 1,6 %. Jiná situace byla patrná u produkce žita – zvýšení produkčních ploch o 46,6 % způsobilo nárůst sklizně o 45,3 %.

Sklizeň vybraných plodin v Libereckém kraji

Vyšší úroda byla zaznamenána u řepky, cukrovky a kukuřice

Rok 2012 byl příznivým pro produkci technické cukrovky, kukuřice na zeleno a siláž. Osevní plocha technické cukrovky vzrostla o 16,5 % a sklizeň se tak

**na zeleno a siláž.
Brambor se urodilo méně.**

navýšila o 9,7 %. Produkce kukuřice na zeleno a siláž vzrostla o 5,1 %. Zvýšení produkční plochy řepky o 14,0 % pomohlo navýšit její slizeň o 17,3 %. Podobně snížení produkční plochy brambor ovlivnilo jejich úrodu, která tak meziročně poklesla o 25,3 %.

V kraji se chová méně skotu, prasat, drůbeže i koz.

Soupisem hospodářských zvířat k 1. 4. 2013 byl v Libereckém kraji zjištěn meziroční pokles stavu skotu, prasat, drůbeže i koz (vč. kozlů), naopak vzrostly stavy ovcí a nepatrně i koní. Pokles skotu o 1,3 % nastal po nepřetržitém růstu jejich počtu v letech 2007–2011, stavy prasat od roku 2007 klesají trvale (ve srovnání se stavem k 1. 4. 2012 téměř o 9 %). Celkový stav drůbeže se oproti soupisu z roku 2012 snížil o více než 32 %, stavy slepic se zvýšily o 0,5 %. Stav koz a kozlů se snížil o 1,0 %.

Živočišná produkce kraje odpovídá postavení zemědělství v ekonomice kraje.

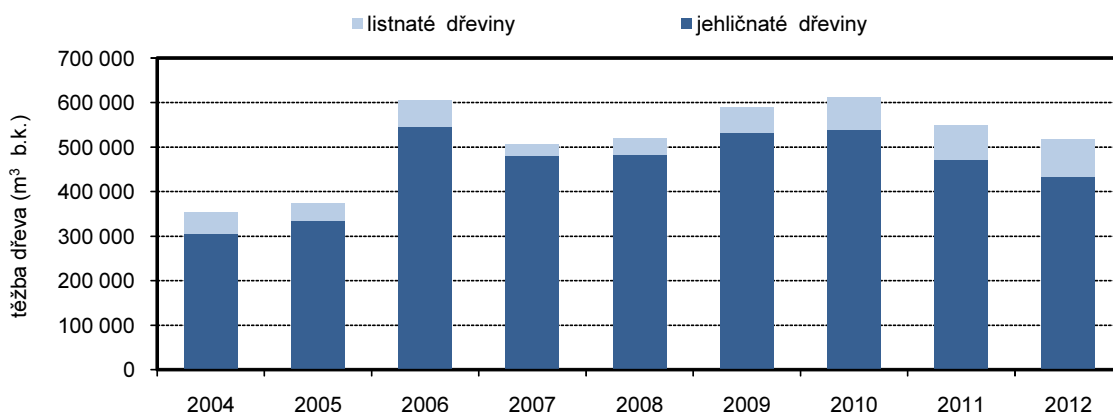
Výroba mléka je do jisté míry ovlivněna situací na jeho trhu. V roce 2012 ji můžeme považovat za stabilní, neboť v Libereckém kraji se projevila pouze v mírném poklesu jeho výroby (o 0,2 %). Snáška konzumních vajec naopak vzrostla o 31,1 %. Ani produkcí masa (bez drůbežního) Liberecký kraj nepatří ke špičce mezi kraji. V našem kraji bylo na jatkách vyrobeno pouze 0,9 % produkce masa České republiky. Výroba meziročně poklesla o více než 10 % a ve struktuře mírně převažuje produkce vepřového masa (53,1 %) nad výrobou hovězího (46,9 %). Zanedbatelná je výroba skopového, jehněčího a koňského.

3.4 Lesnictví

K zalesňování se používají především jehličnaté dřeviny.

Lesní pozemky v roce 2012 v Libereckém kraji zabíraly území o rozloze 140 789 ha, což představovalo 5,3% podíl na celorepublikové výměře. Zalesňování probíhalo ve srovnání s rokem 2011 méně intenzivně, bylo zalesněno o 10,4 % méně ploch. K zalesnění se ve větší míře použily jehličnaté dřeviny (66,7 % zalesněných ploch) a v rámci nich smrk. Z listnatých dřevin, které pokryly 33,3 % ploch, převažoval buk.

Těžba dřeva v Libereckém kraji

Objem těžby mírně poklesl.

V uplynulém roce poklesl objem vytěženého dřeva o 5,6 % a z hlediska druhu pak opět převažovaly jehličnany (téměř 84 % z celkové těžby 518 670 m³ b. k.). Podíl vytěženého dřeva poškozeného živelními pohromami dosáhl 9,5 % a ve srovnání s rokem 2011 se zvýšil o 3,2 procentních bodů.

3.5 Průmysl

Tržby průmyslových podniků poklesly ve

Průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Libereckém kraji

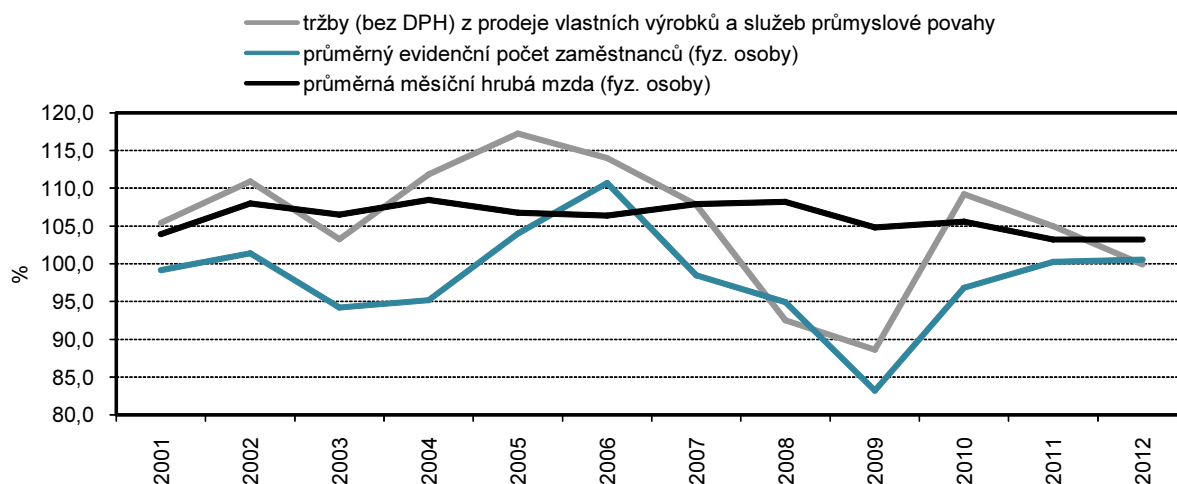
třech krajích.

(jejichž počet se meziročně snížil o 4 jednotky) zaznamenaly nepatrný pokles tržeb z prodeje vlastních průmyslových výrobků a služeb průmyslové povahy, a to o 0,1 % na 115,8 mld. (tj. 3,9 % objemu tržeb za Českou republiku). Pokles nastal kromě Libereckého kraje již jen v Jihomoravském kraji (o 2,3 %) a Hlavním městě Praha (1,9 %). V průměru za Českou republiku tržby vzrostly o 2,3 %. Podobný vývoj je patrný i v případě tržeb za přímý vývoz. V České republice vzrostly o necelá 4 %, v Libereckém kraji o 4,3 % na 74,5 mld. Pokles nastal pouze v Královéhradeckém kraji (o 0,7 %) a opět v Jihomoravském kraji (5,9 %).

Počet zaměstnanců průmyslu je stabilní, produktivita práce se nepatrně snížila.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem sídlících v Libereckém kraji v roce 2012 se oproti předchozímu roku výrazně nezměnil (nárůst o 0,5 %). Jejich průměrná hrubá mzda se nadále pohybovala pod republikovým průměrem (o 221 Kč) a vzrostla o 3,2 % na 27 028 Kč. V mezikrajském žebříčku tak byla čtvrtá nejvyšší. Produktivita práce se však snížila o 0,6 %.

Indexy meziročního vývoje vybraných ukazatelů v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Libereckém kraji

3.6 Stavebnictví

Základní stavební výroba meziročně poklesla.

V roce 2012 v Libereckém kraji v průměru působilo 21 stavebních firem s 50 a více zaměstnanci (o dvě více než v roce 2011), které v průměru zaměstnávaly 2 180 osob. Tento stav znamená meziroční nárůst o 15,0 %. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců se meziročně snížila o 2,0 % na 27 124 Kč a o téměř 2 900 Kč se pohybovala pod republikovým průměrem. V mezikrajském žebříčku byla osmou nejvyšší mzdou. Objem základní stavební výroby meziročně poklesl o 1,6 % v důsledku poklesu jak pozemního (o 10,2 %), tak inženýrského stavitelství (o 0,3 %). Podobné výsledky vykázaly stavební firmy s 20 a více zaměstnanci se sídlem v našem kraji, objem stavebních prací realizovaných těmito firmami se meziročně snížil o 11,1 %.

Práce na stavbách meziročně poklesly ve většině krajů.

Stavební práce provedené přímo na stavbách v Libereckém kraji dosáhly v roce 2012 hodnoty přes 7,5 mld. Kč, tj. 3,2 % objemu prací provedených v celé České republice. Ve většině krajů České republiky práce na stavbách meziročně poklesly, v našem kraji o 7,9 %. Výjimku představují čtyři kraje – Královéhradecký (nárůst o téměř 23 %), Olomoucký (o 18,8 %), Jihomoravský (o 3,9 %) a Středočeský (nárůst o 0,1 %). Nová výstavba, rekonstrukce a modernizace představovala 82,3 % stavebních prací provedených v Libereckém kraji a svým poklesem o více než 11 % zapříčinila uvedený výsledek. Opravy a údržba totiž meziročně vzrostly o více než 13 %. Z objemu

stavebních prací provedených v kraji v roce 2012 připadá téměř 46 % pro veřejné zadavatele, což představuje oproti předcházejícímu roku snížení podílu o 1 procentní bod.

Stavební aktivita je v kraji podprůměrná.

V přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje připadlo přes 17 tis. Kč stavebních prací. Stavební aktivita v našem kraji se pohybuje pod republikovým průměrem a dosažený výsledek jej zařadil na 12. místo mezikrajského žebříčku. Z okresů Libereckého kraje zaostává okres Jablonec nad Nisou (8,0 tis. Kč na 1 obyvatele) a Semily (11,0 tis. Kč na 1 obyvatele).

3.7 Bytová výstavba

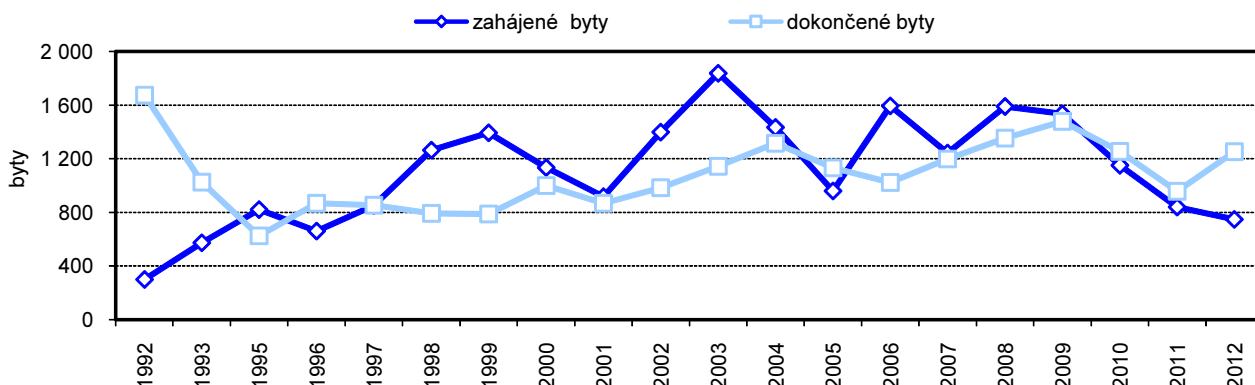
Zahájená výstavba opět poklesla.

V roce 2012 zaznamenala bytová výstavba v Libereckém kraji další propad. Během sledovaného roku byla v našem kraji zahájena výstavba 747 bytů, tedy o 11,0 % bytů méně než v roce 2011 a nejméně od roku 2007.

I nadále převažuje výstavba rodinných domů.

Z téměř 81 % se jednalo o započetí výstavby nových objektů a převahu držely byty, které vzniknou v rodinných domech (571 bytů, tj. 76,4 % všech zahájených bytů). Výstavbou bytových domů bude v budoucnu získáno pouze 23 bytů (3,1 %), nástavbou, přístavbou a vestavbou k rodinným a bytovým domům 92 bytů (12,3 %). Další nové byty vzniknou stavební úpravou nebytových prostor (21 bytů, 2,8 %), v nebytových budovách bude realizováno 30 bytů (4,0 %). O 10 bytů bude rozšířena síť bytů v domech s pečovatelskou službou a domovech-penzionech.

Bytová výstavba v Libereckém kraji

Dokončená výstavba meziročně vzrostla.

V roce 2012 bylo v našem kraji zkolaudováno 1 252 nových bytů, tedy o 30,8 % (295 bytů) více než v roce 2011. V časové řadě let 2007–2012 vykazovala dokončená výstavba v kraji rostoucí tendenci do roku 2009, od té doby do roku 2011 klesá.

Struktura dokončených bytů v zásadě odpovídá struktuře bytů zahájených.

Ve struktuře dokončené výstavby v Libereckém kraji z 56,9 % převažovaly byty v rodinných domech. V bytových domech bylo realizováno 20,7 % všech bytů, v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným či bytovým domům 5,4 % bytů. Ve stavebně upravených nebytových prostorách vzniklo 193 bytů (15,4 %), v nebytových stavbách 20 bytů (1,6 %). V domech s pečovatelskou službou a v domovech-penzionech v průběhu roku 2012 nebyl dokončen žádný byt.

V roce 2012 bylo dokončeno ve městě Liberec více než 19 % bytů.

Více než 19 % bytů dokončených v Libereckém kraji v roce 2012 připadlo na krajské město Liberec. Mezi obcemi s nejvyšším počtem dokončených bytů (více než 100) v letech 2007–2012 se kromě měst (Jablonec nad Nisou, Harrachov, Česká Lípa, Turnov, Nový Bor, Hrádek nad Nisou, Rychnov u

Jablonec nad Nisou a Velké Hamry) zařadila také obec Šimonovice a Stráž nad Nisou.

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby evidují v obci Ralsko.

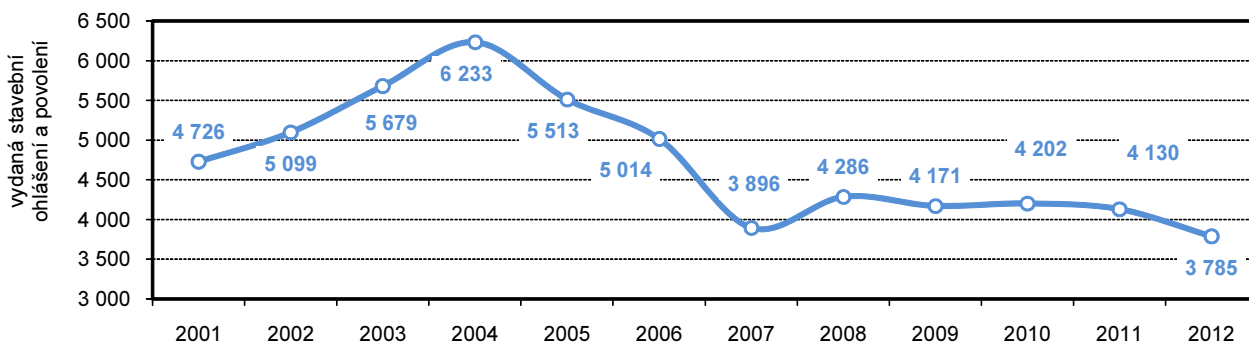
Intenzita bytové výstavby, tj. počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel, dosáhla v roce 2012 v Libereckém kraji hodnoty 2,85 bytů. Z hlediska okresů se v roce 2012 „nejintenzivněji“ a nadprůměrně dokončovala výstavba v okrese Jablonec nad Nisou (3,26 ‰) a Liberec (3,08 ‰). Z pohledu jednotlivých obcí Libereckého kraje dosáhla bytová výstavba v roce 2012 nejvyšší intenzity v obci Ralsko (32,0 bytů na 1 000 obyvatel), Svojkov (30,2 ‰) a Šimonovice (27,0 ‰).

3.8 Stavební povolení

Zájem o bytovou výstavbu meziročně poklesl.

Stavební úřady působící na území Libereckého kraje přijaly a vydaly v průběhu roku 2012 celkem 3 785 stavebních ohlášení a povolení. Ve srovnání s předchozím rokem 2011 tak zájem o výstavbu poklesl o 8,4 %. K poklesu došlo u všech základních druhů staveb, pouze nebytové budovy zaznamenaly meziroční nárůst (o 35,4 %). Ve srovnání s rokem 2011 poklesl zájem především o výstavbu ostatních budov (o 22,3 %) a nových bytových budov (o 18,9 %), méně přijatých a vydaných stavebních povolení (o 11,6 %) bylo evidováno u bytových budov.

Vydaná stavební ohlášení a povolení v Libereckém kraji

Celková orientační hodnota stavebních povolení poklesla o více než 30 %.

Celková orientační hodnota uvedených stavebních povolení a ohlášení v roce 2012 dosáhla 10 572 mil. Kč a meziročně se snížila o 31,4 %. V průměru na 1 stavební povolení vydané v Libereckém kraji tak připadlo 2 793,1 tis. Kč, tedy o 25,2 % (940,8 tis. Kč) více než v roce 2011.

3.9 Doprava

Hustota silniční sítě v kraji je nadprůměrná.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky byla silniční síť v Libereckém kraji v roce 2012 tvořena 2 424 km rychlostních silnic a silnic I. až III. třídy, přičemž 29,1 % z uvedené délky silnic bylo v provozu v okrese Liberec, 26,9 % v okrese Česká Lípa, 25,6 % v okrese Semily a 18,4 % v okrese Jablonec nad Nisou. Hustota silniční sítě 76,6 km na 100 km² území se pohybuje nad průměrem České republiky (70,7 km na 100 km²). Z územního pohledu se nejhustší silniční síť vyskytuje v zalidněném okrese Jablonec nad Nisou (110,6 km na 100 km²), a to i přesto, že se na poměrně značné části jeho území rozprostírají Jizerské hory. Nejnížší hustotou silniční sítě se vyznačuje okres Česká Lípa (60,8 km na 100 km²), na jehož teritoriu se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko. Ve struktuře komunikací Libereckého kraje chybí dálnice. Silnice I. třídy určené zejména pro dálkovou a mezinárodní dopravu představují 13,8 %, z nich 6,6 % má charakter rychlostních silnic, které jsou

Nejhustší silniční síť má okres Jablonec nad Nisou.

Ve struktuře komunikací Libereckého kraje chybí dálnice.

lokalizovány v okrese Liberec a Semily. Silnice II. třídy, sloužící pro dopravu mezi okresy, tvoří 20,1 % silnic, silnice III. třídy sloužící k propojení obcí 66,2 %. Okres Liberec vykazuje nejvyšší podíl silnic I. a III. třídy (33,3 % v prvním případě, 29,8 % ve druhém případě z celkové délky jednotlivých druhů). Okres Semily se vyznačuje nejvyšším podílem silnic II. třídy (38,7 %).

3.10 Věda, IT

Počet vědeckých pracovišť v Libereckém kraji dlouhodobě roste.

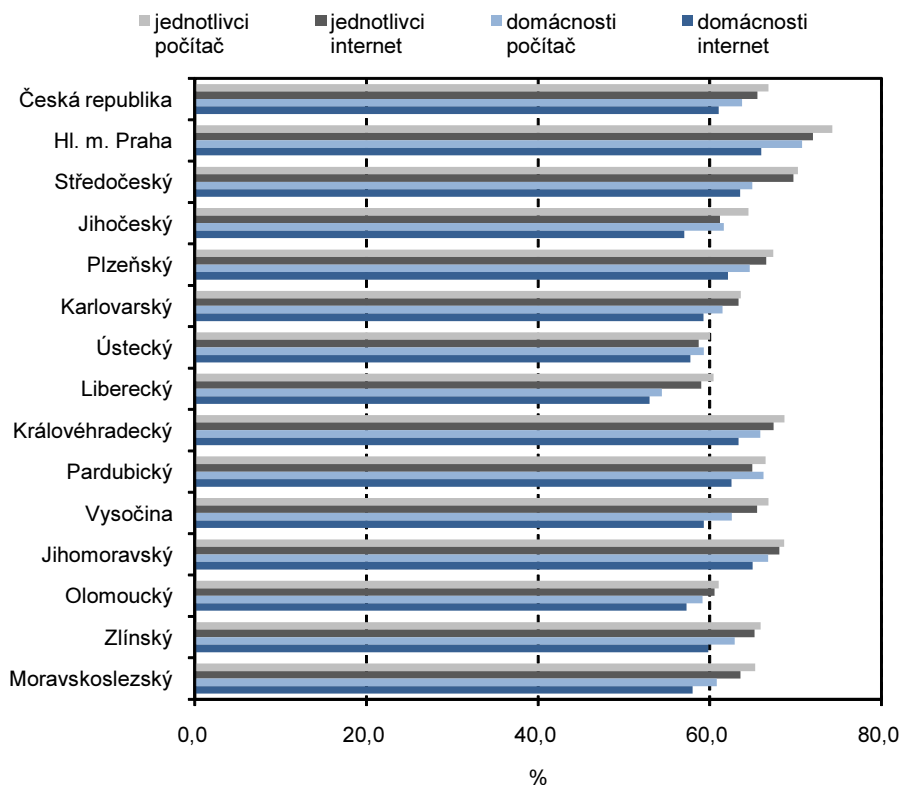
V Libereckém kraji roste počet pracovišť zabývajících se vědou a výzkumem. V roce 2011 jich zde působilo 93, tedy o 19 pracovišť více než v roce 2007, o 2 více než v roce 2010. Převážná většina z nich (81,7 %) působila v podnikatelském sektoru, stejným podílem 7,5 % ve vládním a vysokoškolském sektoru. Pouze 3 pracoviště realizovala výzkumnou a vývojovou činnost v soukromém sektoru. V uvedených pracovištích bylo zaměstnáno celkem 2 147 osob, z toho 1 139 výzkumníků. V přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem (FTE) pak počet zaměstnanců činil 1 756 osob, z toho výzkumu se věnovalo 991 osob.

Většina z nich působí v podnikatelském sektoru.....

....., který jej také nejčastěji financuje.

V roce 2011 bylo na výzkum a vývoj v Libereckém kraji vynaloženo celkem 1 861 mil. Kč, tj. o 41,8 % více než v roce 2007 a o 28,4 % více než v roce 2010. Zdrojem financování více jak 49 % výdajů byl podnikatelský sektor, z vládního sektoru (státního rozpočtu) směřovalo do výzkumu a vývoje 35,6 %. Soukromé a veřejné zahraniční zdroje pokryly 15,2 % výdajů.

Informační technologie v domácnostech a u jednotlivců podle krajů

Využití osobního počítače jednotlivci je v našem kraji podprůměrné.

Nástup moderních informačních a komunikačních technologií a jejich využívání jednotlivci a domácnostmi se snaží podchytit Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. Z výsledků tohoto šetření je patrné, že Liberecký kraj v tomto směru v porovnání s ostatními kraji zaostává. V roce 2011 podíl jednotlivců používajících osobní počítač byl (i přes každoroční meziroční nárůst) mezi kraji druhý nejnižší a dosáhl 60,4 % (o více než 6 procentních bodů

pod republikovým údajem). Stejně tak podíl domácností používajících internet ve výši 53,0 % zařadil náš kraj na poslední místo pomyslného žebříčku (podíl za Českou republiku 61,0 %).

3.11 Cestovní ruch

Na území Libereckého kraje se nachází třetí nejvyšší počet hromadných ubytovacích zařízení.

Liberecký kraj v mezikrajském srovnání zaujímá z pohledu počtu hromadných ubytovacích zařízení a jejich kapacit významné postavení. Koncem roku 2012 působilo v kraji 789 ubytovacích zařízení (10,3 % z nabídky zařízení České republiky, třetí pozice mezi kraji) s 12 790 pokoji (6,9 % kapacity ČR) a s 38 741 lůžky (8,2 % kapacity ČR). Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení chybí pětihvězdičkový hotel, k dispozici je však 132 hotelů, hotelů, motelů a hotelů garní ve čtyřech kategoriích. Téměř dvě pětiny hromadných ubytovacích zařízení spadá do kategorie penzionů. Dále je možné se ubytovat v 28 kempech, 41 chatových osadách a 60 turistických ubytovnách.

Zastoupení zde však nemá pětihvězdičkový hotel.

Zájem zahraničních hostů o náš kraj se poprvé od roku 2007 znovu navýšil.

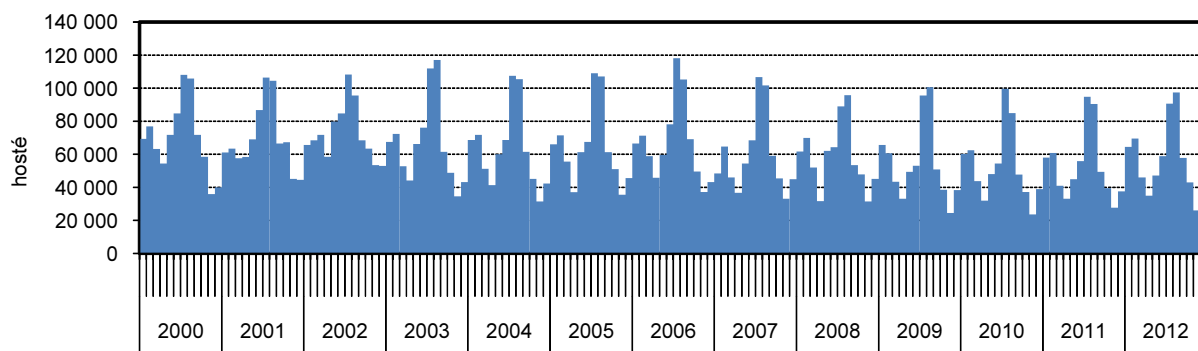
V roce 2012 se v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje ubytovalo více hostů než v předchozím roce (674 958 návštěvníků) a ti zde v průměru přespali 3,4krát. Dlouhodobě mezi hosty převažují rezidenti – domácí hosté, jejich podíl v roce 2012 představoval 76,7 %. Zájem zahraničních hostů o náš region od roku 2007 souvisle klesal, teprve v roce 2012 je patrný meziroční nárůst. Struktura zahraničních hostů se dlouhodobě nemění. I v roce 2012 převažovali návštěvníci z Německa (50,3 %), druhá nejčetnější skupina hostů přicestovala z Polska (12,4 % z celkového počtu zahraničních hostů), třetí z Nizozemska (6,7 %).

Mezi zahraničními hosty dlouhodobě převažují turisté z Německa.

Liberecký kraj byl třetím nejčastějším cílem v případě delších turistických cest.

Z výsledků výběrového šetření cestovního ruchu vyplývá, že se Liberecký kraj v roce 2012 stal pro občany starší 15 let třetím nejčastějším cílem jejich delších turistických cest (4 noclehy v řadě za sebou mimo obvyklé prostředí). Do našeho kraje směřovala každá jedenáctá cesta. Z pohledu kratších cest (alespoň jeden a nejvíce tři noclehy mimo obvyklé prostředí) je až devátým nejnavštěvovanějším krajem, směřuje sem každá osmnáctá cesta.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu Libereckého kraje

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

4.1 Půda

Orné půdy ubývá.....

V Libereckém kraji (i ve všech jeho okresech) nadále ubývají plochy orné půdy (od roku 2007 o 3,7 %), a to především ve prospěch ploch trvalých travních porostů (nárůst o 3,1 %).

....především v okrese Liberec.

Nejvýraznější úbytek orné půdy je patrný v okrese Liberec (v období 2007–2012 došlo k poklesu o 8,1 %). U ostatních druhů pozemků na Liberecku se výměra naopak navýšila. Na úkor orné půdy se zde rozšířily především plochy trvalých travních porostů (o 7,5 %) a sadů (o 2,5 %). Zastavenost území v tomto okrese vzrostla o 1,8 %, tedy v porovnání s ostatními okresy kraje nejvíce.

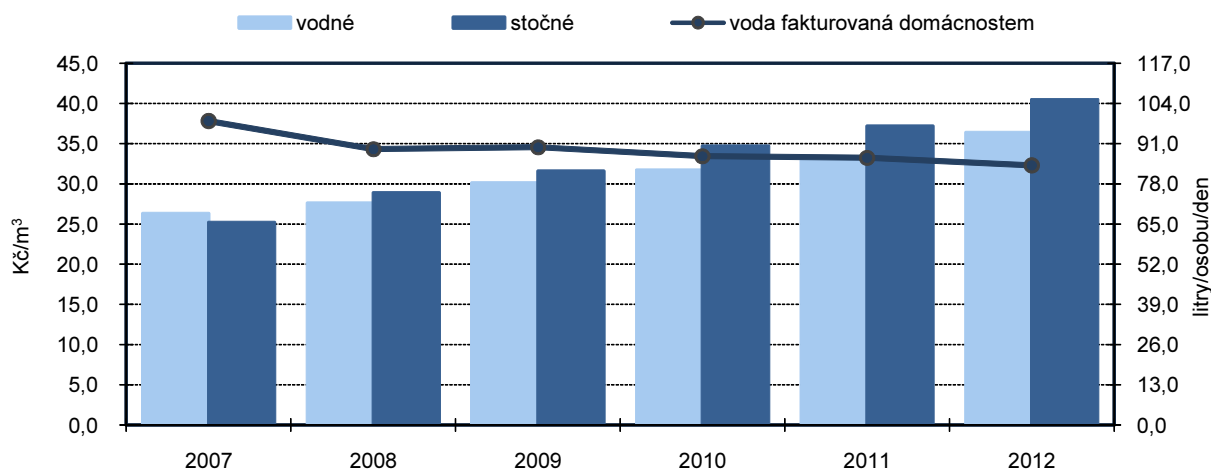
4.2 Vodovody, kanalizace

10 % obyvatel kraje není v současné době napojeno na veřejný vodovod.

Vodou z veřejných vodovodů bylo v roce 2012 v Libereckém kraji zásobováno 90,0 % jeho obyvatel. Tento podíl se během sledovaného období příliš nemění a pohybuje se v rozmezí od 88,3 % (rok 2008) do 90,0 % (rok 2012). Ve srovnání s Českou republikou (93,5 %) se však jedná o podprůměrnou hodnotu srovnatelnou s Jihočeským krajem (90,6 %). Sousední kraje vykazují hodnoty vyšší – v Ústeckém kraji je na veřejný vodovod napojeno 96,0 % obyvatel a v Královéhradeckém 93,3 %. Středočeský kraj naopak uvádí údaj o 6,2 procentního bodu nižší.

Specifické množství vody fakturované domácnostem, vodné a stočné v Libereckém kraji

(ceny vodného a stočného jsou uvedeny bez DPH)

Největším odběratelem vody jsou domácnosti.

Množství fakturované vody v roce 2012 v Libereckém kraji dosáhlo 18,7 mil. m³. Téměř 65 % pak připadlo na fakturaci pro domácnosti, které jsou tak jejím největším odběratelem. Z hlediska spotřeby vody spadají domácnosti v kraji do skupiny s relativně vyšší spotřebou. V roce 2012 jim bylo fakturováno specifické množství vody ve výši 84,0 litru na osobu a den, tj. 6. nejvyšší spotřeba mezi kraji. Z dlouhodobějšího pohledu však spotřeba vody v domácnostech klesá. V přepočtu na obyvatele se ve srovnání s rokem 2007 jedná o pokles ve výši 14,5 %. Meziročně tato spotřeba klesla o 2,9 % (o 2,5 l). Jednou z hlavních příčin je vývoj cen vodného. Odběratel z Libereckého kraje v roce 2012 v průměru zaplatil 36,40 Kč/m³, což je 2. nejvyšší cena mezi kraji. Ve srovnání s rokem 2007 se pak cena vodného navýšila o 38,4 %.

Spotřeba vody v domácnostech dlouhodobě klesá, cena vody roste.

Obyvatelé kraje v roce 2012 zaplatili druhou nejvyšší cenu vodného.

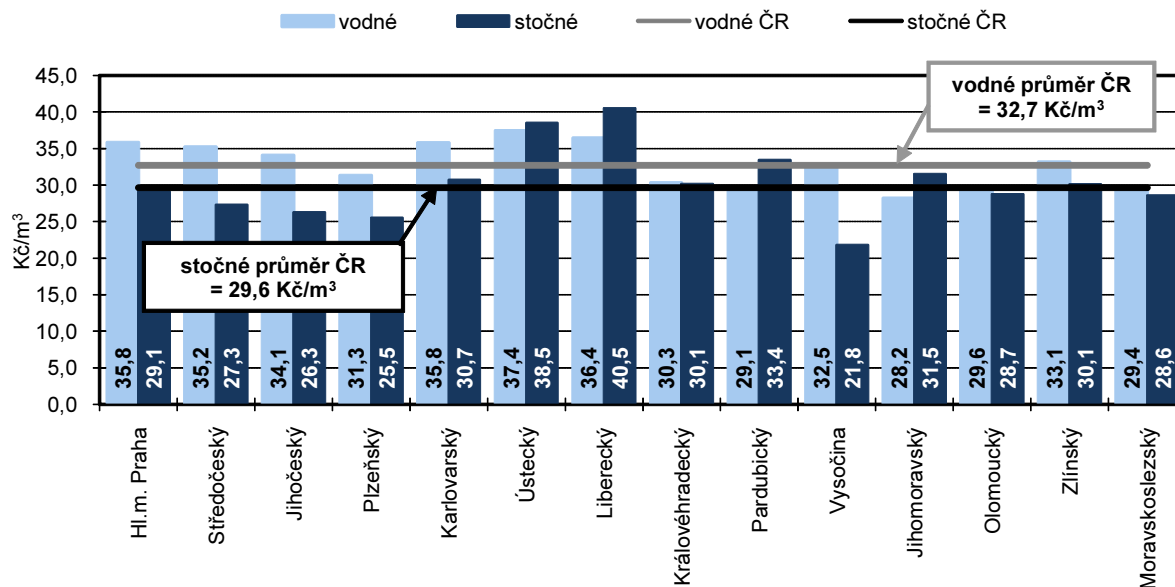
Podíl obyvatel napojených na kanalizaci meziročně poklesl.

Cena stočného byla v roce 2012 v našem kraji nejvyšší.

Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci v roce 2012 činil 66,4 %, meziročně se tak snížil o 2,5 procentních bodů. Pokud jsou ale obyvatelé na kanalizaci připojeni, jedná se ve většině případů o kanalizaci končící v čistírně odpadních vod. Vypouštěné odpadní vody do kanalizace v roce 2012 v celkovém objemu 14,3 mil. m³ byly z 98,3 % čištěny. Cena za odvádění odpadních vod (tedy stočné) se v roce 2012 v Libereckém kraji dostala na úroveň 40,50 Kč/m³, což je mezi kraji nejvyšší a oproti průměru České republiky (29,60 Kč/m³) výrazně nadprůměrná hodnota. Ve srovnání s rokem 2007 cena stočného v našem kraji vzrostla o 60,7 %.

Vodné a stočné podle krajů v roce 2012

(ceny jsou uvedeny bez DPH)

Na území kraje se nachází 81 čistíren odpadních vod.

V roce 2012 disponovalo území Libereckého kraje 81 čistírnami odpadních vod a většina z nich (78 zařízení) pracovala na mechanicko-biologickém principu čištění. Čistírny byly schopny denně zpracovat 141 424 m³ odpadních vod. V porovnání s rokem 2007 vzrostl počet čistíren v kraji o 2 zařízení.

4.3 Emise

Úroveň znečištění ovzduší ovlivňují především mobilní zdroje.

V časové řadě 2007–2011 je patrné pozvolné snižování emisí v případě většiny hlavních složek znečišťování. Pouze měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4) rostly. K poklesu „emisní činnosti“ došlo jak v případě stacionárních (velkých) zdrojů znečišťování, tak zdrojů mobilních. Na objemu všech sledovaných polutantů se však větší měrou nadále podílejí mobilní zdroje znečišťování.

Měrné emise oxidu siřičitého od roku 2007 poklesly o více než 34 %.

Mezi roky 2007 a 2011 se nejvýznamněji snížily měrné emise oxidu siřičitého, a to o více než 34 %. Zásahu na tomto výsledku měly zejména stacionární zdroje znečišťování (REZZO 1), které ve srovnání s rokem 2007 vyprodukovaly o 80,8 % emisí méně.

Nejnižší hodnoty jsou evidovány v případě emisí tuhých znečišťujících látek.

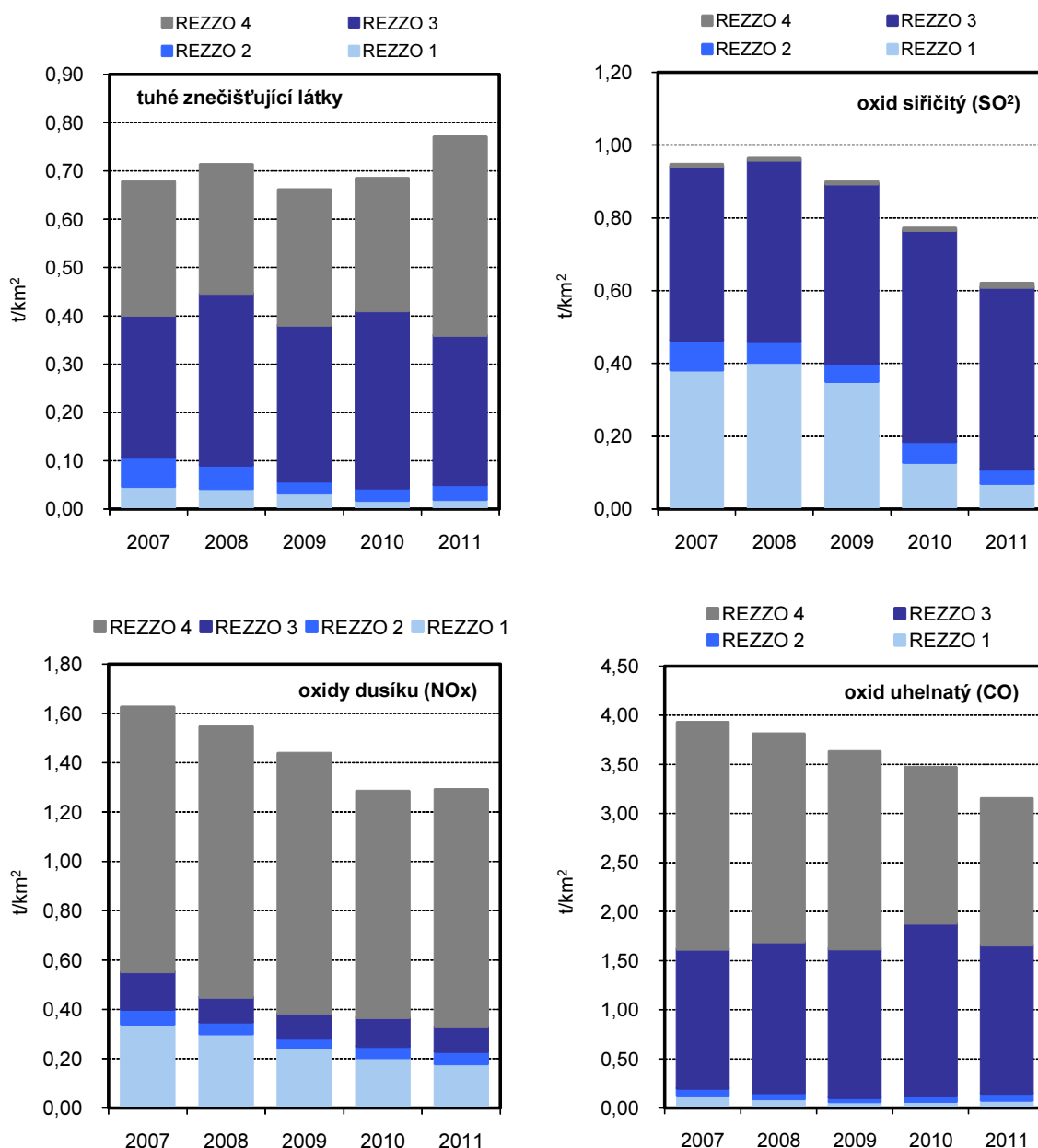
Nejméně ovzduší v Libereckém kraji dlouhodobě zatěžují tuhé znečišťující látky. V roce 2011 „spadlo“ na 1 km² 0,77 tun těchto látek, od roku 2007 to však znamená nárůst ve výši 13,1 %. Produkce tuhých znečišťujících látek v případě mobilních zdrojů znečišťování byla víceméně stabilní a v období 2007–2010 se pohybovala mezi 0,27 a 0,28 t/km². V roce 2011 došlo ke značnému navýšení

produkce na 0,41 t/km² (meziročně o 48,5 %). Produkce velkých stacionárních zdrojů zaznamenala proti roku 2007 pokles ve výši 59,5 %.

Menší problémy působí emise dusíku.

V roce 2011 byly v Libereckém kraji naměřeny druhé nejvyšší emise oxidu dusíku (1,29 t/km²), nižší hodnota byla zjištěna již jen v Jihočeském kraji (1,19 t/km²). Znečištění oxidy dusíku se v rámci let 2007 a 2011 snižovalo a mezi krajními roky dosáhlo 20,8 %. I v případě této látky se výrazně více projevují mobilní zdroje znečišťování, když se na celkových měrných emisích v roce 2011 podílely více než 74 %, zatímco podíl stacionárních zdrojů atakoval „pouze“ 14% hranici. Ovšem i zde došlo mezi roky 2007 a 2011 k poklesu – mobilní zdroje zaznamenaly pokles ve výši 10,4 %, znečištění způsobené stacionárními znečišťovateli pokleslo o 48,1 %.

Měrné emise vybraných znečišťujících látek v Libereckém kraji

Naopak nejvyšší hodnoty jsou naměřeny v případě oxidu uhelnatého.

Ovzduší Libereckého kraje nejvíce ovlivňují emise oxidu uhelnatého. Spad této látky v roce 2011 dosáhl 3,14 tun na km². Ačkoliv je to o 19,9 % méně než v roce 2007, ve srovnání s ostatními kraji České republiky Liberecký kraj v pomyslném žebříčku obsadil 7. příčku. Mobilní zdroje se na produkci oxidu

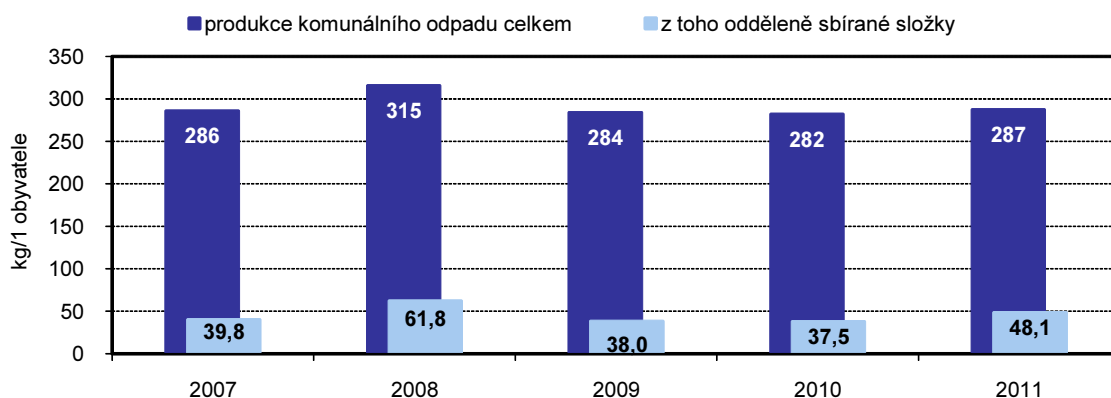
uhelnatého v roce 2011 podílely 47,5 %, velké stacionární pak 2,5 %. Snížení objemu produkce bylo zjištěno v případě obou znečišťovatelů – mobilní zdroje ve srovnání s rokem 2007 vyprodukovaly o 35,4 % méně škodlivin, produkce velkých stacionárních zdrojů byla nižší o 38,0 %.

4.4 Odpady

Produkce komunálního odpadu se zvýšila.

Produkce komunálního odpadu v Libereckém kraji se v roce 2011 meziročně zvýšila o 1,8 %. V přepočtu na 1 obyvatele v témže roce dosáhla 287 kg, což je pátá nejnižší hodnota mezi kraji a z celorepublikového pohledu je toto množství podprůměrné. Množství odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v roce 2011 dosáhlo 48,1 kg/obyvatele, podíl těchto složek činil 16,8 % celkového množství komunálního odpadu.

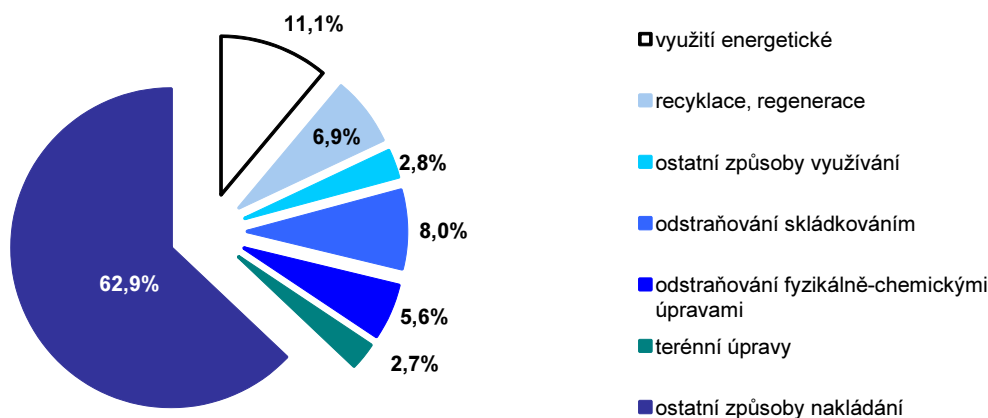
Produkce komunálního odpadu (v kg/obyvatele)

Podnikový odpad pochází především ze zpracovatelského průmyslu.

Ve struktuře podnikových odpadů v Libereckém kraji tvoří zhruba 25 % odpady ze zpracovatelského průmyslu. Druhým odvětvím s vysokou produkcí odpadů je stavebnictví (17,9 % v roce 2011) a třetím jsou činnosti přímo související s odpadovým hospodářstvím, které v roce 2011 zaznamenaly prudký nárůst a tvoří 50,7 % odpadů. V přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2011 v kraji vytvořeno 928 tun odpadu. Meziročně to znamená o 41,1 % odpadů více, oproti roku 2007 je to však navýšení zhruba o 2,0 %.

Vybrané způsoby nakládání s odpady v Libereckém kraji v roce 2011

Celkové množství odpadu, se kterým bylo nakládáno, v roce 2011 představovalo 866 tis. tun (meziročně o 5,0 % více). Využito bylo 26,0 % odpadu, z toho 6,9 % zrecyklováno. Odstraněním bylo „zlikvidováno“ 19,7 % odpadů.

4.5 Výdaje na ochranu životního prostředí

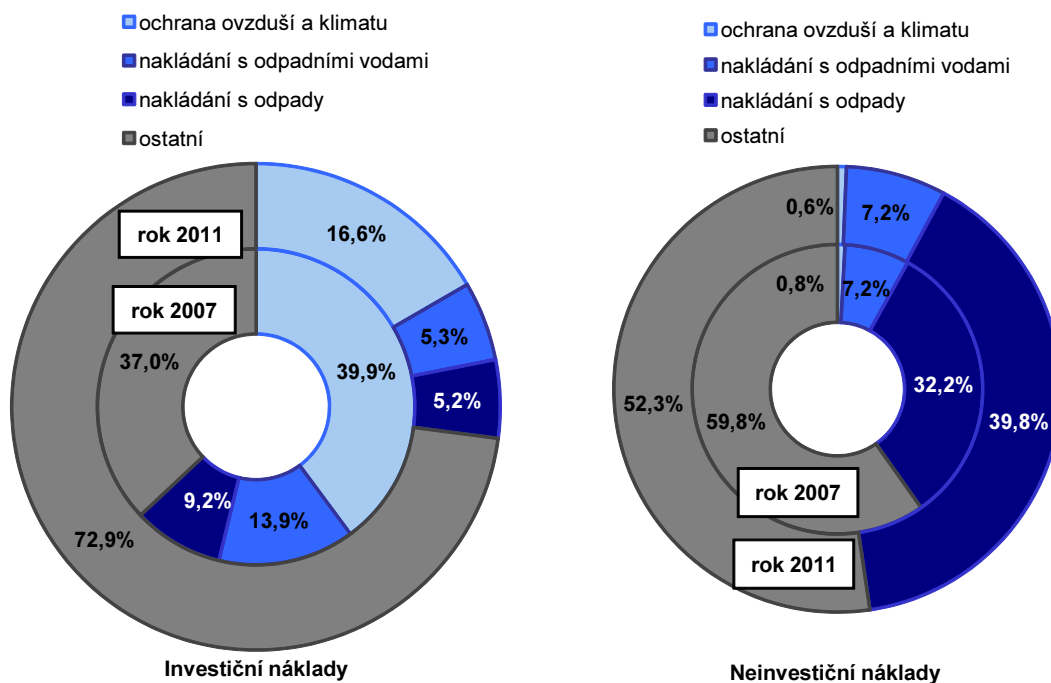
Investice do ochrany životního prostředí meziročně vzrostly.

Investice na ochranu životního prostředí (podle sídla investora) v Libereckém kraji narůstaly od roku 2007 do roku 2009. V roce 2010 však celkový objem meziročně o 46,4 % poklesl a činil 958 179 tis. Kč. V roce 2011 došlo k opětovnému nárůstu o 56,6 % na 1 500 598 tis. Kč. Podle místa investice a v přepočtu na 1 obyvatele bylo v Libereckém kraji pro účely ochrany životního prostředí v roce 2011 proinvestováno 3 445 Kč (meziročně o 1 356 Kč více, oproti roku 2007 o 1 753 Kč více).

Nejvíce prostředků se v roce 2011 vložilo do oblasti nakládání s odpady.

Struktura vynaložených finančních prostředků byla v roce 2011 shodná jak v případě investic, tak i neinvestičních nákladů. Nejvíce prostředků tedy směřovalo do oblasti nakládání s odpady, naopak nejméně bylo investováno do ochrany ovzduší a klimatu.

Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu vynaložení v Libereckém kraji

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2007	1,0	0,8	1,7	1,1	0,8	1,7	1,2	1,7	1,0	1,1	1,0	0,5	0,7	0,3	0,6
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2007	8,1	19,2	20,6	4,1	10,9	7,6	8,4	5,6	3,7	6,0	3,0	6,5	2,2	1,3	-0,1
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
Živě narození mimo manželství (%)															
2007	34,5	30,8	31,3	33,1	35,1	51,0	49,6	40,2	35,0	30,0	25,2	28,8	34,5	25,8	39,4
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
Index stáří (65 a více let / 0-14 let) (%)															
2007	102,4	129,4	95,3	100,2	107,3	90,9	85,0	91,2	106,1	100,6	100,6	108,9	103,5	107,2	97,2
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2007	73,6	75,6	73,4	74,2	74,0	72,6	71,4	73,1	74,8	73,8	74,4	73,5	73,3	73,3	72,3
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2007	79,8	80,7	79,6	79,9	79,6	78,8	78,1	79,4	80,0	79,5	81,1	80,3	79,9	80,2	79,3
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
Úhrnná plodnost ²⁾															
2007	1,438	1,300	1,521	1,437	1,443	1,470	1,558	1,507	1,491	1,474	1,391	1,394	1,402	1,340	1,440
2008	1,497	1,377	1,599	1,498	1,497	1,533	1,616	1,565	1,528	1,490	1,482	1,486	1,455	1,404	1,463
2009	1,492	1,368	1,580	1,492	1,513	1,497	1,580	1,580	1,558	1,480	1,449	1,489	1,485	1,385	1,468
2010	1,493	1,385	1,578	1,494	1,489	1,488	1,550	1,578	1,526	1,523	1,455	1,492	1,467	1,414	1,474
2011	1,427	1,352	1,526	1,412	1,367	1,431	1,506	1,478	1,418	1,459	1,419	1,436	1,385	1,335	1,380
2012	1,452	1,377	1,536	1,512	1,448	1,370	1,465	1,495	1,463	1,509	1,474	1,447	1,413	1,345	1,406

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2007	55,6	60,3	57,6	57,7	56,8	56,3	51,8	54,2	56,2	55,4	56,9	54,5	53,9	55,7	51,8
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%) (MPSV)															
2007	6,0	2,2	4,2	4,5	4,4	7,3	11,0	6,1	4,7	5,4	5,6	6,9	6,7	6,0	9,6
2008	6,0	2,1	4,5	4,8	5,0	7,6	10,3	7,0	4,8	6,0	6,3	6,8	6,9	6,1	8,5
2009	9,2	3,7	7,0	7,8	8,2	11,1	13,6	11,2	8,0	9,6	10,3	10,6	12,2	10,8	12,1
2010	9,6	4,1	7,7	8,5	8,2	11,4	13,9	10,5	8,4	9,9	10,7	10,9	12,5	10,7	12,4
2011	8,6	3,9	7,1	7,5	7,0	9,8	12,9	9,5	7,5	8,4	9,4	9,8	11,4	9,4	11,2
2012	9,4	4,5	7,5	8,4	7,3	10,8	14,0	10,3	8,6	9,2	10,2	10,4	11,9	10,4	12,3
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2007	2,5	0,5	1,4	1,3	1,5	3,2	5,7	2,2	1,4	1,9	2,1	2,8	2,7	2,5	5,1
2008	1,8	0,4	1,0	1,0	1,2	2,5	4,1	1,8	0,8	1,5	1,7	2,2	2,0	1,9	3,6
2009	2,2	0,4	1,3	1,3	1,6	3,1	4,5	2,6	1,2	2,0	2,3	2,6	2,5	2,5	3,8
2010	3,1	0,9	2,1	2,1	2,4	4,2	5,5	3,6	1,9	2,9	3,4	3,6	4,3	3,8	4,9
2011	3,2	1,0	2,4	2,2	2,4	4,0	5,7	3,6	2,2	2,8	3,5	3,7	4,5	3,6	5,0
2012	3,4	1,3	2,6	2,4	2,4	4,2	6,1	3,8	2,5	2,9	3,5	3,9	4,7	3,6	5,1
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	174,4	230,6	187,1	168,1	172,9	156,1	153,0	163,0	168,9	165,3	165,7	171,2	160,6	168,5	157,1
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	192,7	256,0	210,1	181,8	189,4	173,4	172,9	181,9	184,2	177,2	181,8	190,2	172,5	177,7	175,2
2011	191,3	251,3	207,8	182,0	188,5	172,6	171,7	179,8	180,6	177,9	181,1	185,6	173,3	178,9	177,3
2012
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2007	20 908	26 090	21 891	19 312	20 921	19 380	20 211	20 521	19 327	18 927	19 737	19 969	19 992	19 238	20 365
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011 ²⁾	21 826	26 896	22 570	20 594	21 453	19 229	20 581	21 084	20 338	20 636	20 461	21 238	20 805	20 336	21 603
2012 ²⁾	22 239	27 198	22 808	21 190	22 198	19 885	21 334	21 473	21 315	21 006	20 956	21 647	21 085	20 503	22 010
Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%) (MPSV)															
2007	5,6	13,0	6,9	3,7	8,3	5,8	3,1	5,4	4,6	6,2	3,1	4,6	1,9	2,3	2,6
2008	6,4	15,2	8,1	3,9	9,0	6,7	3,7	5,5	5,0	6,8	3,4	5,9	2,0	2,6	2,9
2009	5,6	13,6	7,2	3,1	7,1	5,8	3,3	5,0	4,2	4,2	2,2	5,4	1,7	2,2	2,7
2010	5,4	12,7	6,2	3,1	6,8	5,7	3,3	4,9	4,1	4,3	2,2	5,5	1,7	2,4	2,8
2011	5,4	14,1	6,1	3,2	6,4	5,5	3,3	4,9	4,0	4,1	2,2	4,7	1,9	2,4	3,0
2012
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)³⁾ (ČSSZ)															
2007	20,7	12,2	18,5	20,7	25,0	22,2	23,7	18,2	20,1	24,4	27,3	19,7	21,5	21,5	24,3
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁴⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁴⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁴⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0

¹⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

²⁾ roky 2011 a 2012 nejsou srovnatelné s předchozími roky; na rozdíl od nich jsou zahrnuta i data za podniky s 1-9 zaměstnanci, fyzické

³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

⁴⁾ v letech 2010, 2011 a 2012 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	354,8	759,8	330,7	307,0	328,7	262,9	285,8	274,2	301,8	297,5	297,8	325,2	262,4	288,5	297,3
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	95,9	267,9	79,3	66,6	93,2	61,9	86,1	56,2	53,4	63,5	73,8	94,0	62,3	58,7	68,7
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2007	33,5	37,0	29,9	29,4	15,8	28,9	22,2	37,4	35,9	37,7	40,3	34,6	32,6	30,3	
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011 ¹⁾	33,8	38,7	29,5	30,5	17,7	27,9	21,4	35,9	38,4	36,2	41,9	34,8	32,2	28,9	
2012	
Vývoj tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (předchozí rok = 100)															
2007	110,5	109,6	110,1	114,8	108,1	101,5	109,0	107,8	106,2	115,9	111,2	129,0	115,1	112,9	102,7
2008	101,0	106,3	92,3	112,5	104,6	102,6	110,4	92,5	93,3	95,2	94,2	99,6	99,2	100,5	108,8
2009	87,1	107,7	92,7	84,0	83,5	84,0	78,7	88,6	81,3	89,0	76,0	82,5	76,9	89,9	81,0
2010	110,6	94,6	111,1	98,5	111,5	105,7	118,8	109,2	115,9	121,0	112,8	105,1	98,2	105,1	126,8
2011	108,3	101,9	101,9	112,2	102,7	101,7	111,2	105,0	134,5	104,1	110,8	114,5	113,9	107,8	114,7
2012	102,3	98,1	102,5	100,9	101,4	100,0	105,0	99,9	100,9	102,0	103,0	97,7	105,3	105,5	105,2
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2007	31,2	63,1	27,3	33,7	32,3	31,7	31,5	19,2	24,0	18,9	24,9	27,5	29,9	20,2	26,7
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2007	4,0	7,9	7,2	3,3	3,4	1,8	1,4	2,8	3,3	3,7	3,3	5,3	2,8	2,8	1,6
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (předchozí rok = 100)															
2007	101,9	108,3	93,0	88,9	105,4	101,4	95,9	88,4	92,6	110,0	102,7	110,2	101,0	104,7	105,5
2008	99,0	102,3	93,2	95,6	94,8	100,1	97,4	99,2	99,3	93,0	94,5	100,6	98,1	93,4	99,6
2009	93,4	94,8	97,0	98,0	98,3	98,0	91,7	92,8	89,7	88,9	90,7	87,8	88,4	90,1	91,5
2010	101,9	109,1	97,8	97,4	101,1	100,7	86,2	96,9	99,3	98,8	93,7	100,1	100,1	103,2	90,0
2011	105,6	106,5	110,1	102,5	102,4	105,9	116,4	100,0	102,7	102,1	106,6	107,0	105,2	101,4	108,5
2012	105,8	106,8	103,2	109,9	108,8	108,5	106,7	106,7	107,5	102,2	103,4	98,6	102,0	103,1	106,1

¹⁾ semidefinitivní údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2006	2,7	4,6	2,1	1,0	1,5	5,1	13,4	1,1	1,7	3,1	0,4	0,6	1,1	1,8	5,5
2007	2,7	3,0	2,1	1,0	1,4	6,4	14,3	0,9	1,6	3,1	0,4	0,6	1,0	1,6	5,6
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
Měrné emise oxidů dusíků REZZO 1-4 (t/km²)															
2006	3,6	19,2	3,7	1,4	1,9	3,6	13,2	1,6	2,0	4,1	2,1	2,7	2,3	2,1	5,9
2007	3,6	18,1	3,8	1,4	1,9	3,7	13,1	1,6	2,0	4,6	2,1	2,7	2,3	2,1	6,0
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2006	296	280	343	289	306	302	319	277	279	291	305	283	283	288	287
2007	293	288	349	281	313	320	300	286	279	283	276	275	289	287	272
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	342	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2006	97,5	130,0	89,1	89,5	96,8	100,5	98,3	95,5	92,3	87,4	84,1	93,2	87,7	83,7	101,9
2007	98,5	128,7	92,5	92,0	99,8	97,6	97,3	98,3	91,2	90,1	84,6	97,2	87,8	83,8	101,8
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2006	2 189	2 478	4 619	1 033	1 842	1 740	2 270	917	1 771	2 866	2 510	1 852	1 180	1 355	1 866
2007	1 928	1 470	2 782	1 229	3 425	1 311	2 760	1 692	1 514	1 329	2 014	1 200	1 526	1 728	2 275
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	433 948	437 325	439 027	439 942	438 600	438 594
v tom:							
muži		212 030	214 020	215 000	215 468	214 983	215 119
ženy		221 918	223 305	224 027	224 474	223 617	223 475
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	3,5	4,0	3,9	3,8	3,8	.
Sňatky	počet	2 564	2 343	2 094	1 928	1 954	1 929
Rozvody	počet	1 537	1 400	1 401	1 351	1 296	1 142
Rozvody na 100 sňatků	počet	59,9	59,8	66,9	70,1	66,3	59,2
Živě narození	osoby	5 045	5 220	5 206	5 120	4 654	4 592
z toho mimo manželství	%	40,2	40,3	44,6	45,5	47,4	48,4
Úhrnná plodnost ²⁾		1,507	1,565	1,580	1,578	1,478	1,495
Potraty	počet	2 008	2 092	1 995	1 942	1 962	1 939
z toho umělá přerušení těhotenství		1 569	1 641	1 561	1 513	1 215	1 179
Potraty na 100 narozených	počet	39,7	39,9	38,2	37,9	42,1	42,1
Zemřelí celkem	osoby	4 289	4 295	4 313	4 251	4 228	4 386
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 176	2 217	2 213	2 107	2 117	2 211
novotvary		1 164	1 156	1 160	1 182	1 124	1 164
Přirozený přírůstek	osoby	756	925	893	869	426	206
Přistěhovalí celkem	osoby	7 349	6 537	5 069	4 396	3 946	3 950
z toho z ciziny		3 440	2 964	1 354	820	620	799
Vystěhovalí celkem	osoby	4 931	4 085	4 260	4 350	3 692	4 162
z toho do ciziny		722	150	385	643	183	616
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	2 418	2 452	809	46	254	-212
z toho s cizinou		2 718	2 814	969	177	437	183
Celkový přírůstek	osoby	3 174	3 377	1 702	915	680	-6
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	11,7	12,0	11,9	11,7	10,6	10,5
zemřelí	‰	9,9	9,9	9,8	9,7	9,7	10,0
přirozený přírůstek	‰	1,7	2,1	2,0	2,0	1,0	0,5
přistěhovalí	‰	17,0	15,0	11,6	10,0	9,0	9,0
vystěhovalí	‰	11,4	9,4	9,7	9,9	8,4	9,5
přírůstek stěhováním	‰	5,6	5,6	1,8	0,1	0,6	-0,5
celkový přírůstek	‰	7,3	7,7	3,9	2,1	1,6	-0,0
Mrtвороzenost	‰	2,0	3,8	2,9	1,9	1,7	3,7
Kojenecká úmrtnost	‰	3,0	3,6	2,9	1,0	3,4	2,8
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,8	2,7	2,5	1,6	1,7	1,7
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	64 489	64 521	65 264	66 347	67 139	67 715
%		14,9	14,8	14,9	15,1	15,3	15,4
15–64 let	osoby	310 659	312 102	311 091	309 203	303 874	299 670
%		71,6	71,4	70,9	70,3	69,3	68,3
65 a více let	osoby	58 800	60 702	62 672	64 392	67 587	71 209
%		13,6	13,9	14,3	14,6	15,4	16,2
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	39,8	40,0	40,1	40,3	40,6	40,9
v tom:							
muži		38,3	38,5	38,7	38,9	39,2	39,4
ženy		41,3	41,4	41,6	41,8	42,0	42,3
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	91,2	94,1	96,0	97,1	100,7	105,2
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	39,7	40,1	41,1	42,3	44,3	46,4
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	73,08	73,27	73,90	74,37	74,77	75,26
ženy	roky	79,44	79,78	80,13	80,14	80,77	80,79
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	18,01	18,28	18,70	18,79	19,04	19,39
ženy	roky	22,05	22,50	22,50	22,47	23,10	23,12

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let							
z toho podle dosaženého vzdělání:	tis. osob	367,7	371,0	373,5	373,7	373,4	371,3
základní a bez vzdělání	%	21,2	21,3	19,0	17,1	17,7	18,9
střední bez maturity	%	40,8	40,4	41,9	40,1	40,4	39,2
střední s maturitou	%	30,4	30,7	30,1	32,4	29,8	29,7
vysokoškolské	%	7,7	7,6	8,9	10,3	12,0	12,1
Pracovní síla	tis. osob	212,2	209,5	214,0	216,6	214,7	213,8
v tom:							
zaměstnaní v NH		199,3	199,7	197,3	201,5	199,1	193,8
z toho ženy		84,4	84,0	83,5	83,5	83,4	82,7
nezaměstnaní		12,8	9,7	16,8	15,1	15,6	20,0
z toho ženy		7,6	4,9	7,8	8,2	7,7	9,6
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	155,6	161,5	159,5	157,1	158,7	157,5
z toho:							
studující (vč. učňů)		34,2	32,8	32,9	34,1	33,8	27,1
důchodci		94,2	96,6	97,4	94,8	95,4	101,0
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	2,4	2,5	1,9	2,0	2,1	2,4
průmysl a stavebnictví	%	52,2	51,8	48,5	47,7	49,3	46,5
služby	%	45,4	45,7	49,6	50,2	48,6	51,1
Zaměstnaní v NH podle postavení							
v zaměstnání:							
zaměstnanci	%	83,9	83,3	82,7	81,9	80,0	81,3
zaměstnavatelé	%	3,2	3,1	3,2	3,4	3,3	2,4
pracující na vlastní účet	%	12,0	13,1	13,4	14,0	15,3	15,6
Míra ekonomické aktivity	%	57,7	56,5	57,3	58,0	57,5	57,6
v tom:							
muži		67,6	67,0	67,6	68,8	68,2	67,3
ženy		48,4	46,5	47,5	47,7	47,4	48,4
Míra zaměstnanosti	%	54,2	53,8	52,8	53,9	53,3	52,2
v tom:							
muži		64,6	64,3	62,7	65,0	63,8	61,5
ženy		44,4	43,9	43,5	43,4	43,4	43,3
Obecná míra nezaměstnanosti	%	6,1	4,6	7,8	7,0	7,2	9,3
v tom:							
muži		4,4	4,0	7,3	5,5	6,4	8,5
ženy		8,2	5,5	8,5	8,9	8,4	10,4
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	14 566	16 605	26 273	25 653	23 286	24 185
z toho:							
ženy		8 027	8 577	13 043	12 867	12 009	12 346
absolventi škol a mladiství		978	1 112	1 560	1 390	1 456	1 788
osoby se zdravotním postižením		2 506	2 658	3 180	3 138	2 937	2 870
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		5 164	7 129	8 820	7 585	5 685	4 492
dosažitelní		13 522	15 709	25 787	24 913	22 323	23 330
v tom podle věku:							
15–24 let		2 512	3 090	4 815	4 270	4 395	4 530
25–34 let		3 298	3 750	5 974	5 734	5 145	5 265
35–44 let		2 964	3 403	5 638	5 830	5 378	5 578
45–54 let		3 450	3 721	5 801	5 630	5 130	5 150
55 a více let		2 342	2 641	4 045	4 189	3 238	3 662
průměrný věk	roky	39,9	39,4	39,3	39,8	38,9	38,5
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	4 772	5 225	7 359	6 959	6 627	7 012
střední bez maturity	osoby	6 209	7 263	12 059	11 849	10 412	10 693
střední s maturitou	osoby	3 036	3 452	5 743	5 701	5 315	5 398
vysokoškolské	osoby	549	665	1 112	1 144	932	1 082

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 234	2 533	3 986	3 936	2 985	1 967
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		3 678	4 147	6 717	6 777	6 869	6 429
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		4 400	5 235	8 701	8 118	6 760	6 485
nekvalifikovaní (třída 9)		4 134	4 557	6 364	6 158	6 067	4 930
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	4 552	6 550	7 616	8 221	6 505	6 431
3–6 měsíců	osoby	2 647	3 387	5 761	4 409	4 376	4 446
6–12 měsíců	osoby	2 440	2 588	6 904	4 432	3 922	4 560
od 1 roku do 2 let	osoby	1 839	1 599	3 319	4 886	3 755	3 809
více než 2 roky	osoby	3 088	2 481	2 673	3 705	4 728	4 939
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	4 985	5 401	5 624	5 786		
Míra registrované nezaměstnanosti	%	6,05	6,95	11,24	10,54	9,46	10,26
v tom:							
muži		4,85	5,88	9,95	9,13	7,99	8,84
ženy		7,67	8,39	12,95	12,46	11,45	12,13
Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu	%	4,35	5,03	8,29	8,06	7,34	7,75
v tom:							
muži		3,97	4,85	8,33	8,00	7,07	7,55
ženy		4,73	5,21	8,24	8,11	7,62	7,97
Dlouhodobá nezaměstnanost ¹⁾	%	2,2	1,8	2,6	3,6	3,6	
Volná pracovní místa	počet	4 612	2 279	1 201	1 417	1 780	1 831
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	3,2	7,3	21,9	18,1	13,1	13,2
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	12 049	12 515	11 492	11 601	11 587	.
z toho ze zemí mimo EU ²⁾		7 009	5 590	5 206	5 731	6 166	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	9 294	9 391	7 985	7 889	8 159	.
z toho ženy		3 886	3 980	3 442	3 514	3 621	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	2 755	3 124	3 507	3 712	3 428	3 074
z toho ženy		796	907	976	996	1 002	913
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	70 432	74 523	78 000	79 006	78 316	.
na 1 obyvatele	Kč	162 996	171 006	177 985	179 770	178 750	.
průměr ČR = 100	%	93,5	92,5	93,5	94,4	94	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD³⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	22 944	24 671	25 332	25 089	23 240	23 709
v tom:							
muži		25 592	27 804	28 482	27 832	25 609	25 981
ženy		19 331	20 461	20 999	21 671	20 394	21 038
Medián mezd	Kč	20 521	21 730	21 855	22 289	21 017	21 473
v tom:							
muži		22 375	24 153	23 632	24 241	22 840	23 169
ženy		18 249	18 969	19 423	19 946	19 171	19 688
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Přiznané dávky celkem	počet	1 249 141	790 457	700 328	639 925	550 529	.
z toho přídavek na dítě		872 120	453 378	355 501	287 084	268 342	.
Hodnota vyplacených dávek celkem	tis. Kč	2 098 296	1 822 729	1 829 863	1 857 182	1 626 612	.
z toho přídavek na dítě		439 536	264 292	204 365	173 961	160 895	.
Hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele	Kč	4 856	4 183	4 176	4 239	3 713	.

¹⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

²⁾ v roce 2007 mimo EU 25, v letech 2008-2011 mimo EU 27

³⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); rok 2011 a 2012 není

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů celkem	počet	112 371	114 324	116 664	118 567	121 604	121 696
z toho ženy		69 850	70 593	71 374	72 027	73 438	73 121
Příjemci starobního důchodu celkem ⁴⁾	počet	58 935	60 948	63 541	69 036	73 094	73 514
z toho ženy		33 961	34 738	35 687	38 117	40 153	40 072
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁵⁾	počet	10 729	11 733	13 365	14 850	18 041	18 841
z toho ženy		6 437	6 964	7 827	8 563	10 137	10 451
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem ⁶⁾	%	18,2	19,3	21,0	22,5	25,8	26,8
v tom:							
muži		17,2	18,2	19,9	21,5	25,3	26,4
ženy		19,0	20,0	21,9	23,3	26,2	27,1
Průměrná měsíční výše důchodu celkem	Kč	8 470	9 333	9 714	9 791	10 200	10 377
v tom:							
muži		8 971	9 871	10 312	10 401	10 835	11 024
ženy		8 165	8 999	9 335	9 397	9 783	9 946
Průměrná měsíční výše starobního důchodu celkem (sólo)	Kč	8 670	9 563	9 984	10 056	10 482	10 701
v tom:							
muži		9 602	10 534	11 017	9 227	11 538	11 775
ženy		7 985	8 832	9 179	11 077	9 616	9 804
Podíl průměrné výše starobního důchodu celkem (sólo) na mzdovém mediánu	%	42,2	44,0	45,7	45,1	49,9	49,8
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 455 523	1 325 429	1 039 930	836 823	776 979	682 503
z toho dávky:							
nemocenské		1 185 721	1 052 219	767 941	579 825	519 545	436 723
peněžitá pomoc v mateřství		231 636	240 568	246 233	241 178	233 006	.
ošetřovné		37 854	32 322	25 601	15 681	24 139	.
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	1 515	1 557	1 613	1 620	1 648	1 648
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 501	1 542	1 598	1 612	1 639	1 641
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8
Nemocnice							
lůžka	počet	2 633	2 623	2 676	2 674	2 613	2 600
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	90 188	90 487	88 876	88 376	87 535	89 859
průměrná ošetřovací doba	dny	7,9	7,7	7,8	7,8	7,6	7,3
využití lůžek	dny	270,8	265,9	260,8	257,4	250,6	254,0
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		12 878	13 406	13 718	14 329	14 866	15 400
základních škol		37 630	36 403	35 427	35 206	35 350	35 628
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		20 656	20 203	19 853	19 049	17 992	16 889
vyšších odborných škol (denní studium)		731	645	545	494	492	473
Studenti vysokých škol se státním občanstvím ČR k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		10 864	11 793	12 457	12 760	12 443	12 088
s místem výuky v kraji		8 150	9 071	9 612	9 467	8 809	8 316
Absolventi vysokých škol se státním občanstvím ČR s místem výuky v kraji	počet	1 297	1 455	1 563	2 019	2 047	2 087
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	16 045	15 463	14 692	13 764	13 674	13 003
na 1000 obyvatel		37	35	34	31	31	30
Objasněné trestné činy	počet	8 540	7 908	7 407	6 403	6 559	5 801
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	46	37	25	18	26	25

⁴⁾ příjemci tzv. "sólo" starobních důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; od 1. 1. 2010 jsou do počtu příjemců starobních důchodů zahrnuti i příjemci invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

⁵⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁶⁾ v letech 2010 a 2011 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

	Měsíční jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	118 481	120 680	117 320	121 166	122 560	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	101,5	103,8	93,9	105,7	103,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	274 191	276 922	267 708	275 701	279 733	.
průměr ČR = 100	%	77,3	75,0	74,7	76,5	76,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	590 324	609 014	595 987	600 560	617 281	.
průměr ČR = 100	%	82,0	82,3	81,0	80,1	81,6	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	106 892	109 125	105 811	109 321	110 413	.
v tom sektory:							.
primární	%	1,5	1,4	1,4	1,4	1,8	.
sekundární	%	49,5	47,7	45,8	44,5	45,2	.
terciární	%	49,0	50,9	52,8	54,1	53,0	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	24 271	32 989	23 122	24 396	25 801	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	56 168	75 698	52 761	55 511	58 889	.
průměr ČR = 100	%	58,6	76,6	59,8	62,7	67,0	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	200 704	198 156	196 850	201 755	198 548	.
z toho zaměstnanci		168 356	163 797	159 525	163 718	157 289	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	26 220	29 424	28 892	29 909	30 815	.
z toho:							.
přímé náklady		18 789	21 198	20 921	21 579	22 292	.
sociální požitky		462	348	282	348	305	.
sociální náklady a výdaje		6 898	7 668	7 522	7 782	7 740	.
personální náklady a výdaje		264	294	225	277	276	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 312	1 517	1 329	1 449	1 861	.
z toho:							.
mzdové		614	595	606	645	842	.
financované z veřejných zdrojů		355	338	461	457	662	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 432	1 423	1 270	1 338	1 756	.
z toho výzkumní pracovníci		779	735	502	636	991	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající: ²⁾							.
osobní počítač	%	35,5	40,1	42,3	49,4	54,4	.
internet	%	29,7	36,0	39,9	47,6	53,0	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	112 830	114 491	114 990	117 230	118 766	119 908
z toho fyzické osoby		92 659	93 100	92 539	93 790	95 268	95 852
z toho živnostníci		83 985	84 463	87 492	89 233	90 675	91 117
Z celku jednotky typu podnik k 31. 12. ³⁾	počet	51 265	55 471	55 873	56 832	58 376	59 537
z toho fyzické osoby		40 929	43 415	44 494	44 272	45 249	45 392
z toho živnostníci		36 837	39 279	41 285	40 900	41 814	41 895
Vzniklé subjekty	počet	4 059	4 599	4 514	4 439	3 889	3 660
z toho fyzické osoby		2 670	3 072	3 053	3 072	2 998	2 757
z toho živnostníci		2 594	3 000	2 955	2 909	2 926	2 690
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁴⁾	mil. Kč	2 246	2 316	1 842	1 846	2 148	.
z toho:							.
rostlinná produkce		1 214	1 192	916	950	1 161	.
živočišná produkce		962	1 039	873	849	936	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	99 998	102 793	98 552	98 208	98 323	102 113
z toho orná		44 989	43 598	39 406	38 916	38 339	40 036
Sklízeň	t						
obilovin		111 769	129 169	107 348	93 375	112 212	92 967
brambor		10 556	9 182	5 380	5 058	6 392	4 774

¹⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

³⁾ subjekt, který podle statistického zjišťování nebo administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu

⁴⁾ v roce 2011 semidefinitivní výsledky

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - ekonomický vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4. následujícího roku:							
skot	počet	43 292	43 808	44 565	46 726	45 606	45 035
prasata	počet	35 914	26 340	37 459	24 942	22 712	20 689
drůbež	počet	102 472	65 245	75 732	73 799	82 893	55 917
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežního)	t	4 051	3 988	3 062	3 141	3 228	2 897
z toho:							
hovězí (včetně telecího)		1 996	2 184	1 896	1 776	1 594	1 349
vepřové		2 047	1 789	1 153	1 354	1 620	1 538
Výroba mléka	tis. l	61 864	65 071	65 346	70 049	69 948	69 824
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	779	599	599	732	854	765
Těžba dřeva	m ³ b. k.	506 350	519 858	588 778	612 187	549 301	518 670
z toho nahodilá živelní		408 638	187 188	159 007	145 370	34 657	49 244
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	126	127	120	112	104	101
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	123 258	114 050	101 071	110 372	115 867	115 768
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 351	2 292	2 441	2 752	2 881	2 863
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	52 419	49 756	41 412	40 101	40 211	40 429
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	21 191	22 931	24 036	25 373	26 183	27 028
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	20	20	25	22	19	21
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	4 294	5 278	5 680	3 859	3 331	3 279
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 137	2 572	2 354	1 976	1 757	1 504
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	2 010	2 052	2 413	1 953	1 896	2 180
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	24 656	27 004	25 939	27 552	27 673	27 124
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁵⁾	mil. Kč	8 289	9 873	8 973	8 607	8 231	7 579
z toho pro veřejné zadavatele		3 171	3 756	4 604	4 698	3 836	3 461
STAVEBNÍ POVOLENÍ A OHLÁŠENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	9 876	8 707	10 204	12 506	15 421	10 572
z toho:							
budov (bytových a nebytových)		8 021	6 433	6 202	5 598	6 190	6 252
na ochranu životního prostředí		503	418	1 038	4 093	4 568	775
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 535	2 032	2 446	2 976	3 734	2 793
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	1 244	1 591	1 535	1 152	839	747
z toho v rodinných domech		827	906	774	669	628	571
Dokončené byty	počet	1 198	1 355	1 480	1 256	957	1 252
z toho v rodinných domech		606	658	824	806	646	712
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy v rodinném domě	Kč	28 833	30 988	32 437	32 476	32 927	34 076
v bytovém domě	Kč	37 296	30 447	35 080	43 821	39 078	32 771
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	895	890	835	777	756	789
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	39 927	42 155	41 503	37 976	36 553	38 741
Hosté celkem	osoby	709 225	703 787	652 987	632 568	632 794	674 958
z toho ze zahraničí		211 999	200 664	165 482	148 269	145 829	157 360
Průměrná doba pobytu	dny	4,6	4,5	4,6	4,5	4,4	4,4
z toho hostů ze zahraničí		4,9	4,8	4,9	4,7	4,6	4,6

⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	140 307	140 188	140 090	140 013	139 896	139 826
z toho:							
orná půda		67 690	67 138	66 503	66 142	65 640	65 190
zahrady a ovocné sady		8 941	8 934	8 963	8 962	8 974	9 001
trvalé travní porosty		63 652	64 092	64 600	64 882	65 254	65 607
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	175 993	176 110	176 203	176 291	176 442	176 516
z toho:							
lesní pozemky		140 141	140 233	140 275	140 402	140 611	140 789
zastavěné plochy a nádvoří		5 226	5 226	5 230	5 239	5 233	5 240
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	102	125	173	218	231	216
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	21 547	22 997	23 923	24 832	27 947	26 325
Výměra půdy v přechodném období	ha	3 929	3 514	4 042	6 867	5 432	1 824
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	18,2	18,9	20,0	22,6	23,9	20,1
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	98,3	89,3	89,9	87,0	86,5	84,0
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	68,9	68,2	67,9	68,2	68,9	66,4
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		63,2	63,2	66,1	66,2	67,3	64,5
Podíl čištěných odpadních vod	%	99,0	96,7	98,6	99,7	99,5	98,2
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4) ¹⁾	t/km ²	0,68	0,71	0,66	0,68	0,77	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,05	0,04	0,03	0,02	0,02	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,28	0,27	0,28	0,27	0,41	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,95	0,97	0,90	0,77	0,62	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,38	0,40	0,35	0,13	0,07	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,62	1,54	1,44	1,28	1,29	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,34	0,30	0,24	0,20	0,18	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,07	1,09	1,05	0,92	0,96	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	3,92	3,81	3,63	3,47	3,14	.
z toho:							
velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,12	0,10	0,07	0,07	0,08	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,31	2,11	2,01	1,58	1,49	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	910	1 683	549	658	928	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	286	315	284	282	287	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	13,9	19,6	13,4	13,3	16,8	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	39,8	61,8	38,0	37,6	48,1	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	687	1 011	1 134	825	866	.
z toho nebezpečné odpady	%	10,8	3,8	2,9	11,5	9,8	.
Podíl využitých odpadů	%	27,7	19,5	17,2	24,7	26,0	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		12,1	7,4	3,7	4,3	6,9	.
Podíl odstraněných odpadů	%	20,0	45,1	12,0	14,8	19,7	.

¹⁾ od roku 2007 včetně emisí z chovů hospodářských zvířat, od roku 2008 navíc včetně emisí ze stavebních činností

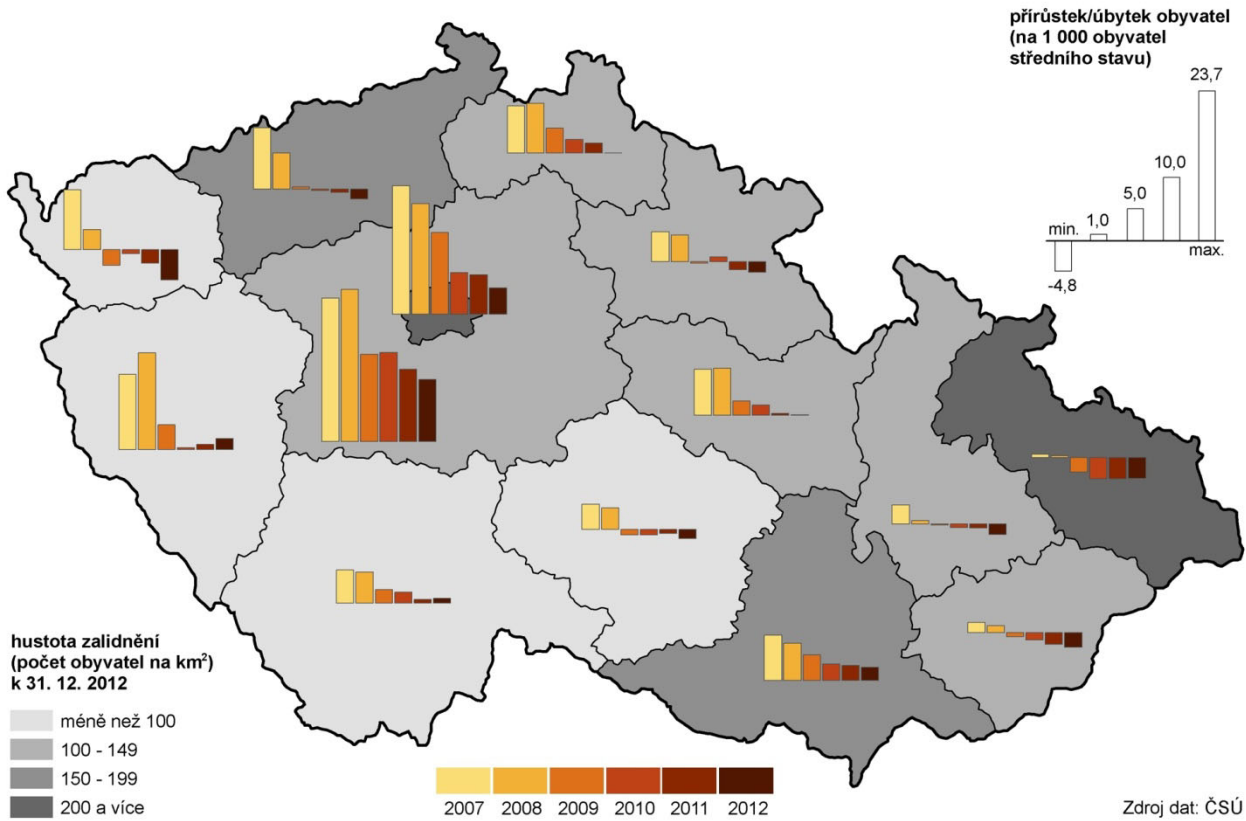
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj - vývoj životního prostředí

dokončení

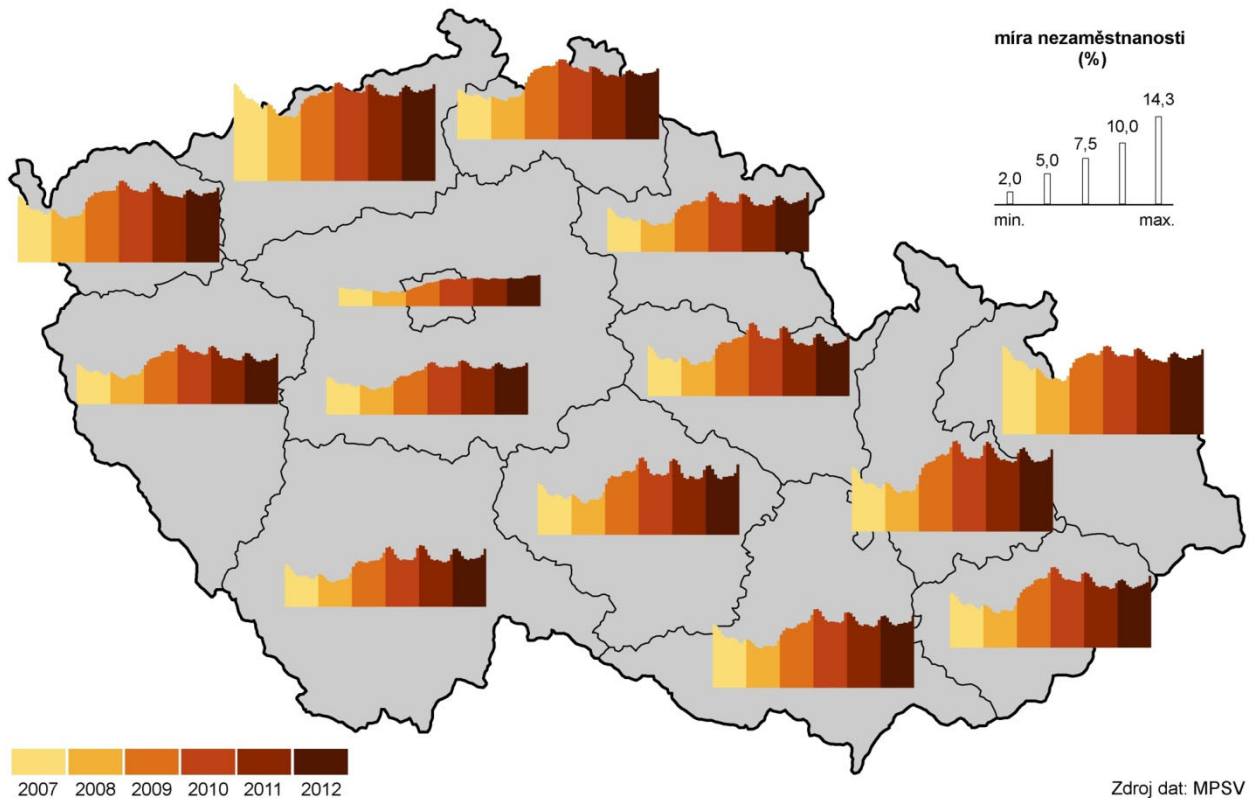
	Měřicí jednotka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 692	2 249	3 826	2 089	3 445	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	509 742	999 908	1 788 351	958 179	1 500 598	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	39,9	13,8	13,2	5,2	16,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	13,9	8,4	9,1	8,7	5,3	.
nakládání s odpady	%	9,2	4,2	3,7	14,5	5,2	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 466 464	2 757 616	2 664 146	3 199 050	3 466 928	.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	0,8	0,6	0,9	0,7	0,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	7,2	5,9	5,8	8,6	7,2	.
nakládání s odpady	%	32,2	32,3	35,2	37,0	39,8	.

KARTOGRAMY

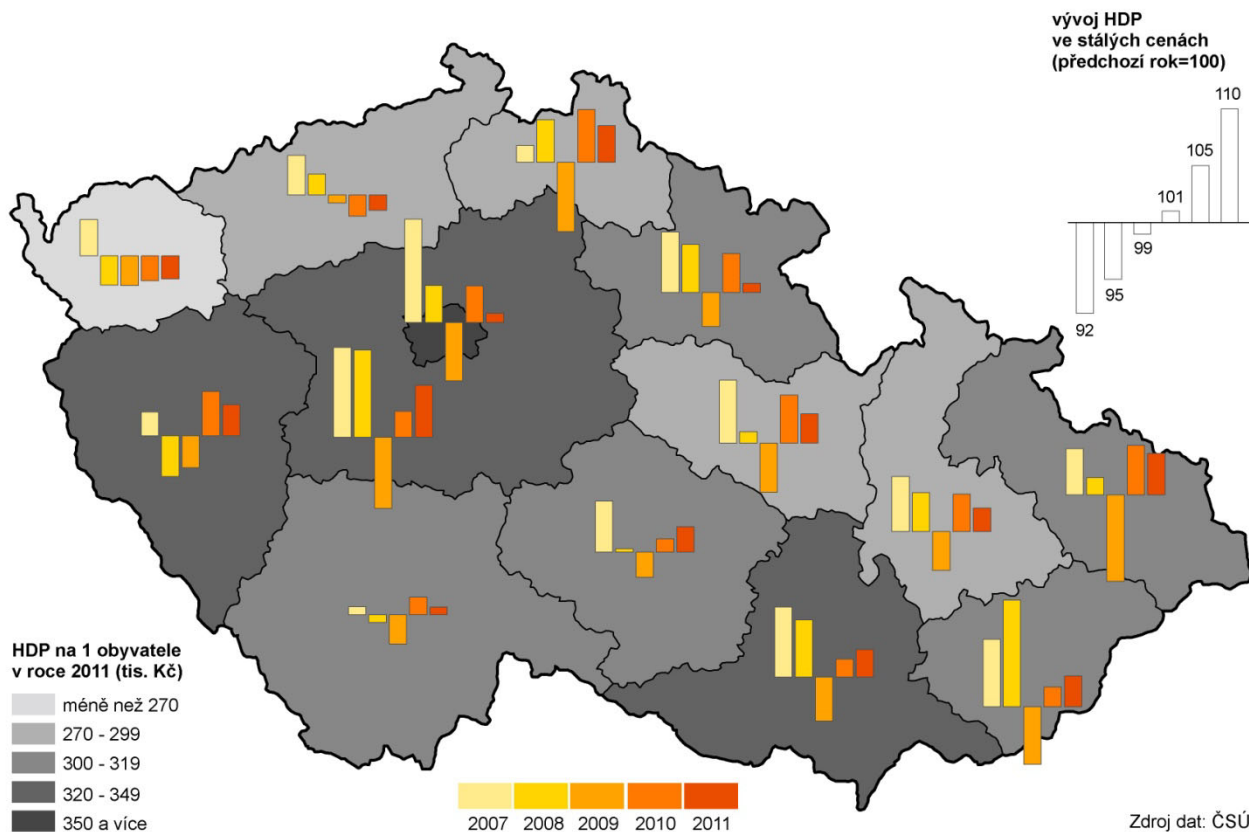
Pohyb obyvatel v krajích v letech 2007 až 2012

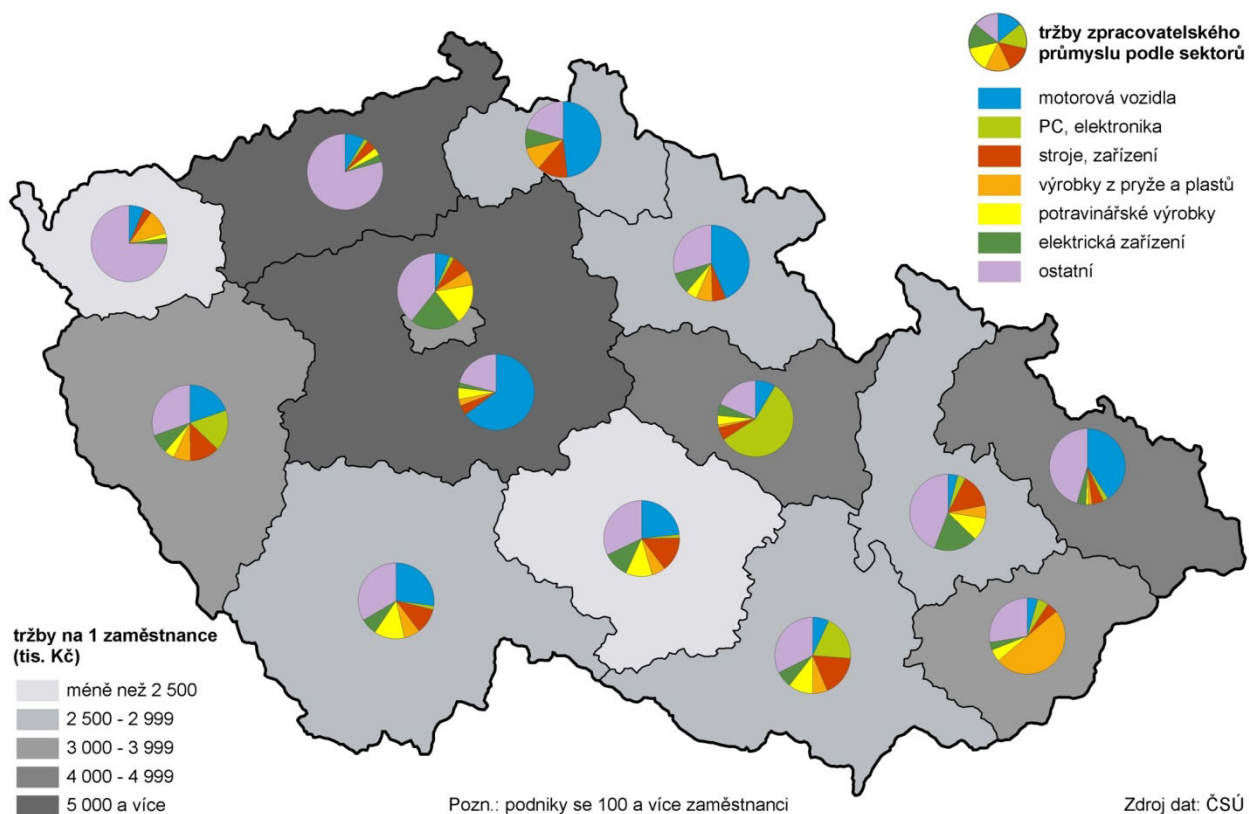
Míra registrované nezaměstnanosti v krajích v letech 2007 až 2012 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

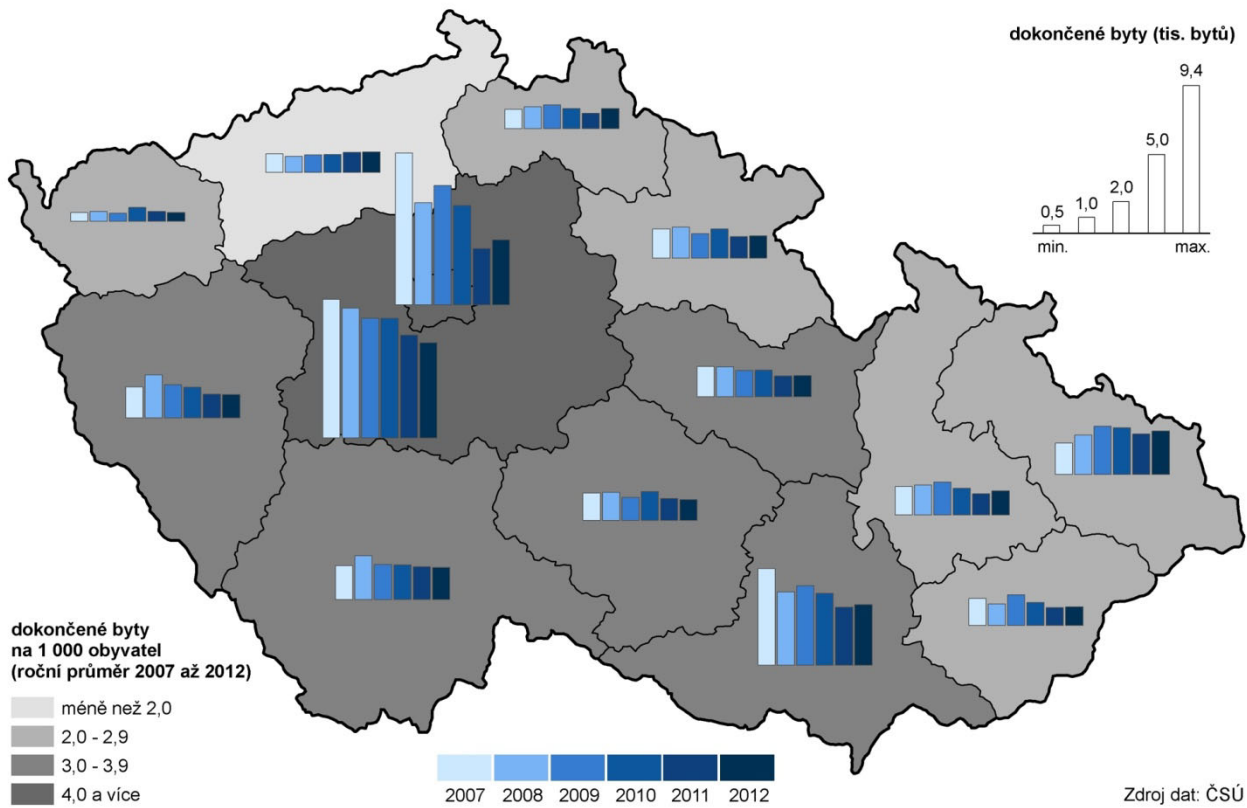
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2007 až 2011

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2012

Bytová výstavba v krajích v letech 2007 až 2012

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2007 až 2011

